

ÇANAKKALE ÇOCUK OYUN ALANLARI

Çocuk Oyun Alanları Çalışma Grubu Raporu

Kasım 2010 - Çanakkale

Çanakkale Kent Konseyi Yayınları : 22

Çanakkale Kent Konseyi
Çocuk Oyun Alanları Çalışma Grubu

ÇANAKKALE ÇOCUK OYUN ALANLARI

Hazırlayan/Yazar

Yrd. Doç. Dr. Arzu BAŞARAN UYSAL

Çalışma Grubu

Filiz MUTAY

Nurten CİNKAR

Gül YILMAZ ÇETİN

Aytül ÖZÇELİK

Meral YILMAZ

Kurumsal Ortak

(Çanakkale Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü)

Göksel KOYUNCU

Gülşen AYTEKİN

Çanakkale Kent Konseyi Yayınları: 22

Kasım 2010

canakkalekentkonseyi@gmail.com

Baskı

Çanakkale OLAY Gazetesi

Tel: 0286 212 91 91 Fax: 0286 217 11 99

www.canakkaleolay.com

mail@canakkaleolay.com

Kapak Tasarım

Can Devrim UYSAL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
GİRİŞ	IV
1. AMAÇ VE KAPSAM.....	1
2. YÖNTEM VE VERİ.....	1
3. ÇOCUK OYUN ALANLARINDA TASARIM VE PLANLAMA İLKELERİ.....	3
3.1. Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Farklı Yaklaşımlar.....	3
3.2. Çocuk Oyun Alanlarında Tasarım Kriterleri.....	4
3.3. Şehir Planlama İlkeleri ve İmar Mevzuatı Açısından Çocuk Oyun Alanları.....	7
4. ÇANAKKALE KENTİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ YETERLİK VE KALİTE AÇISINDAN ANALİZİ.....	7
4.1. Kişi Başına Düşen Çocuk Oyun Alanı Analizi.....	8
4.2. Uygun Büyüklüğe Sahip Olma Analizi.....	10
4.3. Erişebilirlik Analizi.....	12
4.4. Çocuk Oyun Alanlarının Fiziksel Koşullarının Değerlendirilmesi...	15
4.5. Kullanıcı Anketlerinin Değerlendirilmesi.....	20
5. ÇANAKKALE KENTİ ÇOCUK OYUN ALANLARI EYLEM PLANI.....	23
KAYNAKLAR.....	28
EKLER	29

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Çocuk Oyun Alanlarının Kullanım Sıklıkları Ve Mahallelere Dağılımı

Tablo 2. Anket Sayılarının (Planlanan) Dağılımı

Tablo 3. Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik İzleme Ölçütleri (UÇÇSEP)

Tablo 4. Kişi Başına Düşen Çocuk Oyun Alanının Mahallelere Göre Dağılımı

Tablo 5. Çocuk Oyun Alanlarının ve İçinde Bulundukları Yeşil Alanın Büyüklükleri

Tablo 6. Çocuk Oyun Alanlarının Fiziksel Koşullar Açısından Değerlendirilmesi

Tablo 7. Anket Sayılarının (Yapılan) Mahallelere Dağılımı

Tablo 8. Esenler Mahallesi, Anket Sonuçları

Tablo 9. Cevatpaşa Mahallesi, Anket Sonuçları

Tablo 10. İsmetpaşa Mahallesi, Anket Sonuçları

Tablo 11. Barbaros Mahallesi, Anket Sonuçları

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Şekil 2. Çanakkale Kenti Çocuk Oyun Alanları

Şekil 3. Çocuk Oyun Alanlarının Büyüklükleri Ve Büyüme İmkânı Olmayan Parklar

Şekil 4. Çocuk Oyun Alanlarına 400 m Mesafede Erişilebilirlik

Şekil 5. Çocuk Oyun Alanlarına 100 m Mesafede Erişilebilirlik

Şekil 6. Çocuk Oyun Alanlarının Aldıkları Puan Ve Kent İçindeki Dağılımları

EKLER

Ek 1. Kontrol Listesi

Ek 2. Çocuklar için Düzenlenen Anket Föyü

Ek 3. Ebeveynler için Düzenlenen Anket Föyü

GİRİŞ

Bu çalışma, iki yaşında oğlu olan bir annenin, çocuk oyun alanlarındaki yetersizlikleri ve hatta tehlikeleri fark etmesi ile başladı. Birçoğumuz bir sorunla karşılaşmadan önce sorunun, hatta durumun farkına varamayız. Her gün önünden geçtiğimiz sıradan bir park, günün birinde küçük oğlumuzla gitmeye başladığımızda artık bizim için kentin en önemli mekanı haline gelir ve farkındalığımız artar.

2009 kışının sonlarında bu proje ile ilgili Kent Konseyi'nden beni aradıklarında ve proje yürütücüsü olmamı teklif ettiklerinde, "evet" cevabını hemen verdim ama aslında bazı tereddütlerim vardı. Gönüllü, kadınlardan oluşan bir Çalışma Grubu kurulmuştu ve ne yapmak istediklerini belirlemişlerdi. Ben sonradan ekibe katılıyordum. Üstelik bir şehir plancısı olarak meslekten olmayan kişilerle daha önce hiç çalışmamıştım. Bütün bunlara karşın işin içinde çocuklar ve kadınlar vardı, üstelik kendiliğinden gelişen bir inisiyatif söz konusuydu. Çalışma süresince, endişelerimin yersiz olduğunu anladım, hatta duyarlı ve gönüllü bir ekiple çalışmanın çok keyifli ve motive edici olduğunu vurgulamak isterim.

İlk toplantılarımız ne yapmak istediğimizi birbirimize anlatmaya çalışmakla geçti. Bazılarımız, kentteki diğer çocuk parklarına örnek teşkil edecek bir pilot park yapmamızı öneriyordu. Çünkü Çanakkale'de çok iyi diyebileceğimiz bir park gösteremiyorduk ve iyi bir park görmeğe şiddetle ihtiyacımız vardı. Yurtdışında, büyük kentlerde gördüğümüz, internette rastladığımız parklardan bahsettik. Okumaya, araştırmaya başladığımızda kafamız da karıştırmaya başlamıştı. Bir takım standartlar vardı, kullanılan malzemenin güvenliği, oyun elemanlarının boyutları gibi. Ama bir de çocuğun yaratıcılığının artması, sosyalleşmesi hatta yaşadığı yeri sahiplenmesi için değişen tasarımlardan, yaklaşımlardan bahsediliyordu. Tüm bu tartışmaların sonunda bunun bir sürece yayılması gerektiğine, üstelik birbirini izleyen birkaç projede ele alınması gerektiğine karar verdik. Öncelikli olarak önümüzde cevaplamamız gereken bazı temel sorular vardı. Bir kere iyi bir park nasıl olmalıydı? Çanakkale'deki tüm parklarda benzer sorunlar mı yaşanıyordu? Hiç parkı olmayan semtler var mıydı? Diğer anneler çocuk parkları konusunda ne düşünüyordu? Ve her şeyden önemlisi çocuklar nasıl parklar hayal ediyorlardı?

Sonuç olarak, daha sonraki projelere temel oluşturması ve kentteki mevcut durumu tespit etmek amacıyla "*Çanakkale Kentindeki Çocuk Oyun Alanlarının Yeterlik ve Kalite Açısından Değerlendirilmesi*" isimli projeyi tasarladık ve hayata geçirmeye çalıştık. Projeye başladıktan kısa bir süre sonra Çalışma Grubumuza, Çanakkale Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü aktif destek vermeye başladı. Projenin sonunda oluşturulan Eylem Planı, Çalışma Grubu ve Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün ortak ürünü olarak ortaya çıktı.

Çalışmamıza verdikleri katkıdan dolayı başta Çanakkale Kent Konseyi ve Çanakkale Belediyesi olmak üzere, emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Yrd. Doç. Dr. Arzu BAŞARAN UYSAL

Kasım 2010

1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu çalışma ile Çanakkale kentindeki çocuk oyun alanlarının, çocukların fiziksel, sosyal gelişimini destekleyecek ve yaratıcılıklarını artıracak şekilde geliştirilmesine; sağlıklı, güvenli ve erişilebilir çocuk oyun alanlarının oluşturulmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, Çanakkale Belediyesi tarafından düzenlenmiş ve bakımı yapılan çocuk oyun alanları incelenerek, ulusal ve uluslararası standartlara göre istenen nitelikte ve yeterli sayıda olup olmadıkları değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda, kentteki çocuk oyun alanlarının istenen standartlara ulaşması için neler yapılması gerektiğini tartışılmış, bunun için temel politikalar ve hedefler saptanarak bir eylem planı hazırlanmıştır. Çalışmanın bir diğer amacı ise çocuk oyun alanlarının çocuk gelişimine olan önemli katkıları konusunda toplumda ve başta yerel yönetimler olmak üzere ilgili diğer kurum ve kuruluşlarda farkındalık yaratılmasıdır.

Çalışma, kavramsal açıklamalar ve alan araştırması olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, çocuk oyun alanları ile ilgili Türkiye'deki ve dünyadaki standartlar; çocuk oyun alanları ile ilgili değişen yaklaşımlar ele alınmaktadır. İkinci bölüm ise kentteki çocuk oyun alanlarının fiziksel durum tespitlerini, kullanıcıların beklentilerinin/düşüncelerinin araştırıldığı saha çalışmalarını ve mekansal yeterlik analizlerini içermektedir.

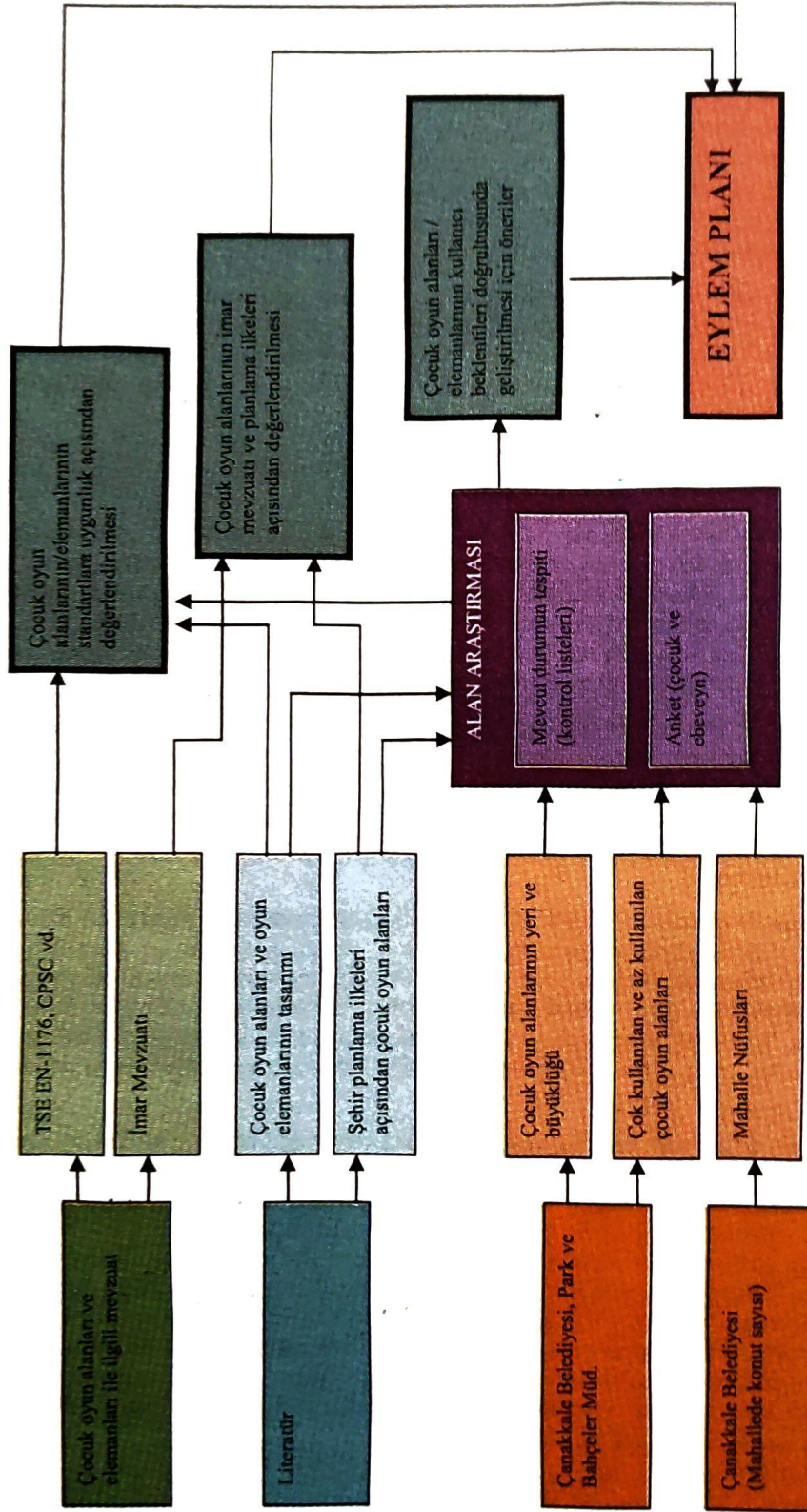
2. YÖNTEM VE VERİ

Çanakkale kentindeki çocuk oyun alanlarının hem niceliksel hem de niteliksel olarak analiz edildiği çalışmada, oyun alanları mekansal yeterlik, standartlara uygunluk ve kullanıcı beklentilerine uygunluk açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın veri seti ve metodolojisi Şekil 1'deki diagramda görülmektedir. Projenin başında, çocuk oyun alanları ve elemanları ile ilgili standartlar (Türkiye-TSE EN 1176, Amerika Birleşik Devletleri-CPSC), imar mevzuatı ve şehir planlama ilkeleri açısından çocuk oyun alanları için tanımlanan kriterler (kişi başına düşen çocuk oyun alanı, optimum büyüklük gibi) araştırılmıştır.

Çanakkale Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden mevcut çocuk oyun alanlarının (70 adet) yerlerini gösterir harita, AutoCAD ortamında temin edilmiştir. Ayrıca, Park ve Bahçeler Müdürlüğü gözlemlerine dayanarak çocuk oyun alanları, çok kullanılanlar ve az kullanılanlar olmak üzere sınıflandırmıştır. Bu veri, alan araştırmasında anket sayılarının belirlenmesinde kullanılmıştır. Çalışma kapsamında yalnızca Çanakkale Belediyesi'ne ait olan çocuk oyun alanları incelenmiş, özel site, kurum ve kreşlere ait çocuk oyun alanları çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

Mekansal analizler ve tespitler mahalle ölçeğinde değerlendirilmiştir. 2009 yılına ait mahalle nüfusları temin edilememiş ve TÜİK tarafından yayımlanmış olan 2000 yılına ait nüfus verileri ise güncelliğini yitirmiş olmaları nedeniyle kullanılmamıştır. Bunun yerine Çanakkale Belediyesi'nden temin edilen mahalledeki konut sayısı hane halkı büyüklüğü ile çarpılarak yaklaşık mahalle nüfusları elde edilmiştir. Kentteki büyük donatı alanları (üniversite, havaalanı, askeri alanlar vb) çıkarılarak konut alanlarının yüzölçümü tespit edilmiş ve kişi başına düşen çocuk oyun alanı, mahallelerdeki nüfus yoğunluğu ve oyun alanı miktarı ilişkisi irdelenmiştir.

Çalışmanın alan araştırması ise mevcut durumun tespiti ve anket çalışması olarak iki bölümden oluşmaktadır. Çocuk oyun alanlarının mevcut fiziksel koşullarının tespit edilebilmesi ve her çocuk oyun alanının aynı kriterler açısından değerlendirilebilmesi amacıyla bir kontrol listesi oluşturulmuştur. Hazırlanan kontrol listesi Ek 1'de görülmektedir. Literatür araştırması sonucunda oluşturulan kontrol listesi (Anonim¹; Anonim²; Anonim³; Anonim⁴) oyun elemanlarında kullanılan malzeme, bakım-onarım, temizlik, bank-aydınlatma gibi donatılar, güvenlik, engellilere yönelik düzenlemeler gibi tespit başlıklarını içermektedir. Kentteki 70 adet çocuk oyun alanı, harita üzerinde 1'den 70'e kadar numaralandırılmış ve bu numara sistemi hem kontrol listelerinde hem de anketlerde kullanılmıştır. Çalışma Grubu tarafından yapılan tespit çalışmasında, 70 çocuk oyun alanının her birine gidilerek, kontrol listesi doldurulmuş ve fotoğraf çekimi yapılmıştır. Genel olarak tespitler mahalle sınırları esas alınarak yapılmıştır. Tespit çalışmasının sonunda, tespiti yapanlar kişisel görüşlerini, gözlemlerini içeren birer rapor hazırlamışlardır.

Şekil 1. Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Alan araştırmasının diğer kısmı ise kullanıcıların yani çocukların ve ebeveynlerin görüş ve beklentilerini almayı amaçlayan anket çalışmasından oluşmaktadır. Çocuklara yöneltilen sorular ve ebeveynlere yöneltilen sorular şeklinde iki tip anket hazırlanmıştır (anketler için bakınız Ek 2 ve Ek 3). Anketler 4-6 yaş arası çocuklarla ve 6 yaşından küçük çocuğu ile oyun alanına gelen ebeveynlerle yapılmıştır. Çocuk anketleri 11 sorudan, ebeveyn anketleri ise 15 sorudan oluşmaktadır. Her iki anket de ağırlıklı olarak kapalı uçlu sorulardan oluşmakla beraber açık uçlu sorular da kullanılmıştır. 70 çocuk oyun alanının tümünde anket yapılması planlanmış ancak 5 tanesinde, anket yapacak kullanıcı bulunamadığından yapılamamıştır. Anket sayısı belirlenirken, kent nüfusunu temsil edebilirliğinin yanında çok kullanılan parklar ve az kullanılan parklar dikkate alınmıştır (Tablo 1). Ayrıca çocuklar ile daha fazla sayıda anket yapılması hedeflenmiştir. Aşağıda anket sayılarının parklara ve çocuk/ebeveyn dağılımı görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 1. Çocuk Oyun Alanlarının Kullanım Sıklıkları Ve Mahallelere Dağılımı (Kaynak: Çanakkale Belediyesi-Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2009)

Mahalleler	Çok kullanılan çocuk oyun alanı sayısı	Orta kullanılan çocuk oyun alanı sayısı	Az kullanılan çocuk oyun alanı sayısı	Toplam
Sarıçay'ın kuzeyindeki mahalleler	2	12	31	45
Barboros Mahallesi	0	1	24	24
Toplam	2	13	55	70

Anketler 6 kişilik üniversite öğrencilerinden oluşan bir ekip tarafından 1-15 Kasım 2009 tarihinde yapılmıştır. Kontrol listelerinin yapımına benzer şekilde, bir kişi bir mahallede yer alan çocuk oyun alanlarında anket yapmıştır. Anket yapan kişiler de anket çalışmasının sonunda kişisel gözlemlerini ve anket sırasında karşılaşılan sorunları içeren birer rapor hazırlamıştır. Anket çalışması süresinde hava sıcaklıklarının mevsim normallerinin üzerinde (20-23°C) olmasına rağmen bazı parklarda hiç çocuk olmaması önemli bir sorun oluşturmuştur. Başlangıçta 1 hafta olarak belirlenen süre aşılarak anket çalışması 2 haftada bitirilebilmiştir ve bazı parklarda hedeflenen sayıda anket yapılamamıştır.

Tablo 2. Anket Sayılarının (Planlanan) Dağılımı

Anket sayısı	Çok ve orta kullanılan çocuk oyun alanı*	Az kullanılan çocuk oyun alanı**	Toplam
Çocuk Anketi	15 park x 6 anket = 90	54 park x 3 anket = 162	252 anket
Ebeveyn Anketi	15 park x 3 anket = 45	54 park x 2 anket = 108	153 anket
Toplam anket	15 park x 9 anket=135	54 park x 5 anket = 270	405 anket

*Çok kullanılan ve orta kullanılan çocuk parkların her birinde 9 anket yapılması planlanmıştır.

**Az kullanılan çocuk parklarının her birinde 5 anket yapılması planlanmıştır.

Çalışmanın sonunda dört temel politika ve bu politikaların gerçekleşmesi için hedefler tanımlanmıştır;

- (1) Çocuk oyun alanlarının mekansal olarak yetersiz olduğu mahalleler tespit edilmiş, kişi başına düşen oyun alanının artırılması için öneriler geliştirilmiş ve **mekansal yeterliğin sağlanması** için hedefler tanımlanmıştır,
- (2) Mekansal analizler ve tasarım ilkeleri dikkate alınarak, kent genelinde çocuk oyun alanlarında **mekansal ve işlevsel bir kademelenme** önerilmiş, her mahallede en az bir büyük mahalle parkı oluşturularak bu parkların farklı tasarlanması önerilmiştir,
- (3) Çocuk oyun alanları ve oyun elemanlarında görülen yetersizlikler tespit edilerek, **oyun alanlarının ve elemanlarının standartlara uygun, güvenli hale getirilmesi** için öneriler geliştirilmiş ve hedefler belirlenmiştir,
- (4) **Çocuk oyun alanlarının çocukların yaratıcılıklarını artıracak, sosyalleşmelerini sağlayacak şekilde tasarlanması** için öneriler geliştirilmiş ve hedefler belirlenmiştir
- (5) Tüm bu tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda, çocuk oyun alanlarının düzenlenmesi ve geliştirilmesine yönelik Çanakkale Belediyesi için bir eylem planı hazırlanmıştır.

3. ÇOCUK OYUN ALANLARINDA TASARIM VE PLANLAMA İLKELERİ

3.1. Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik Farklı Yaklaşımlar

Günümüzde, oyun alanlarının çocukların yalnızca eğlendiği ve fiziksel aktivitelerde bulunduğu yerler olmaktan çıkılıp; yaratıcılıklarının artırıldığı, sosyalleştikleri, kişisel gelişimlerine katkı sağlayan yerler olmaları gerekliliği vurgulanmaktadır (Chamberlin,1998). Diğer yandan salıncak, kaydırak, tahtıravallı gibi oyun elemanlarının kullanıldığı klasik çocuk oyun alanlarının bir süre sonra çocuklar için sıkıcı olmaya başladığı gözlemlenmektedir (Güneş, 1995; Öymen Gür ve Zorlu, 2002). Bu nedenlerle, son yıllarda çocukların yaratıcılıklarını ve bağımsız karar verme yeteneklerini artırmaya yönelik tasarlanan "macera oyun

alanları" ya da "keşif oyun alanları" şeklinde bir tema üzerine kurgulanan uygulamaların yaygınlaştığı izlenmektedir. Hatta çocuk oyun alanlarının tasarımında yeniden bir doğaya dönüş yaşandığı söylenebilir. Doğal çevrede oynayan çocukların, geleneksel çocuk oyun alanlarında oynayan çocuklara göre birbirleri ve çevreleri hakkında daha pozitif duygular geliştirdikleri, karar verme yetilerinin yanı sıra motor becerilerinin de daha iyi geliştiğini gösterir çalışmalar bulunmaktadır (Fjørtoft ve Sageie, 2000; White ve Stoecklin, 1998). White ve Stoecklin'e (1998) göre çocuklar; çevrelerini kontrol etmeleri ve değiştirmeleri için açık alana, araçlara, cesarete ve fırsatlara ihtiyaç duymaktalar. Üstelik bunları onlara sunmak için çok para gerekmemekte, hatta bu tür oyun alanları oluşturma maliyeti, geleneksel bir çocuk oyun alanı yapma maliyetinden daha az olabilmektedir.

Farancis ve Lorenzo (2002) çocuğa dost bir çevrede olması gerekenleri ilkesel boyutta şu şekilde özetlemektedirler; erişebilirlik, çeşitlilik, kontrol, karma kullanım, macera, güvenli (ama risksiz değil), sosyalleştiren, neşeli, sürprizli, katılımcı. Friedberg'e (1982) göre bir çocuk oyun alanı en başta güvenli ama aynı zamanda çekici ve görülür olmalıdır. Friedberg (1982) bir çocuk oyununun tasarım kriterlerini; bu alanların denetlenen hatta bir gözlemci, oyun lideri eşliğinde kullanılan, farklı yaş gruplarının (yaşlılar ve çocuklar gibi) bir arada olmasına olanak sağlayan, görsel etkileşimin olduğu (özellikle grup oyunlarının seyredilebildiği), çocukların ebeveyn ilgisi olmadan oynayabilecekleri ya da ebeveynin de oyuna aktif olarak katılabileceği, durağanlık yerine hareketliliğin olduğu, gizem-sürpriz-keşif duygusunu tadabilecekleri, sentetik çevre yerine doğanın kullanıldığı oyun alanları şeklinde sıralamaktadır. Ayrıca tuvalet olanağı olması gerektiğini de eklemektedir. Demiriz ve diğerlerine (2003) göre iyi bir açık oyun alanı "*çocukların sağlıklı risk alma, mücadele etme yeteneklerini destekleyici, çok farklı oyunlar oynamalarını ve çocukların bahçede bulunan araçları ve malzemeleri kullanmasına izin verici olmalıdır*".

Aşağıda farklı yaklaşımlara sahip çocuk oyun alanları çeşitleri kısaca tanımlanmaktadır;

- **Geleneksel çocuk oyun alanları;** standart oyun donanımına dayanır ve bireysel oyuna olanak sağlar. Donanım genellikle tek başına kullanılır ve büyük kas aktivitesine ve motor gelişime yöneliktir. Bu nedenle çocukların yaratıcılıklarını ve sosyalleşmelerini desteklemezler (Chamberlin,1998; Akküllah, 1998; Tabak, 2007)
- **Çağdaş oyun alanları;** özel olarak tasarlanan bir kereye özgü olan tasarımlardır. Maliyetleri yüksektir. Arazi ve malzeme heykelimsi tarzda kullanılmıştır. Estetikler. Çağdaş oyun parklarının amacı, çocukların etkin oyunlarından başka, edilgen, düşsel, yaratıcı ve bilişsel oyunlarına olanak tanımadır. Bu tip oyun alanları eğitim için faydalı oyun formlarına olanak sağlarlar (Chamberlin,1998; Akküllah, 1998; Tabak, 2007).
- **Macera oyun alanları;** hiçbir oyun elamanı statik değildir. Bu oyun alanlarında çeşitli el aletleri, kullanılmayan lastikler, keresteler ve sandık gibi materyaller çocuğa kendi oyun aletlerini kendisinin üretmesi imkânını verir. Hangi oyunların nasıl, nerede ve hangi materyallerle oynanacağını gösteren bir oyun öğreticisi bulunur (Chamberlin,1998; Dinç,1993; Tabak, 2007).
- **Yaratıcı oyun alanları;** bu oyun alanları sosyal ve fiziksel oyunların hepsini kapsar. Bu alanlarda çocuklar el sanatları ve tiyatro gibi alanlarla ilgilenirler. Burada bulunan modüler parçalar çocuklara aletlere gerek duymadan kendi oyun alanlarını yaratma olanağı tanır. Yaratıcı oyun, problem çözme konusunda çocuğa esnek bir yaklaşım kazanma fırsatı sağlar (Dinç,1993).

Ayrıca bir tema çerçevesinde geliştirilen (çevreyi, bitkileri ve hayvanları tanımaya yönelik) ya da özel eğitim amaçlı (engelli çocuklara yönelik ya da trafik kurallarının öğretildiği gibi) tasarlanan oyun alanları da bulunmaktadır (Dinç, 1993).

3.2. Çocuk Oyun Alanlarında Tasarım Kriterleri

Çocuk oyun alanları ve oyun elemanları ile ilgili değişen yaklaşımlar ile birlikte tasarım kriterleri de değişmekte, gelişmektedir. Tasarım kriterleri hem çocukların gelişimi açısından daha uygun tasarımların geliştirilmesini hem de daha güvenli malzeme seçimini içermektedir. Özellikle çocuk oyun alanlarında meydana gelen kazalar ve yaralanmaları önlemeye yönelik çok sayıda araştırma bulunmaktadır; Anonim¹ (Çocuk Oyun Alanları Güvenlik El Kitabı, 2009); Roderick (2004), The Ergonomics of Children in Playground Equipment Safety (Oyun Alanı Ekipman Güvenliğinde Çocukların Ergonomisi); Mott ve diğerleri (1997), Safety of Surfaces and Equipment for Children in Playgrounds (Oyun Alanlarında Çocuklar İçin Yüzey ve Ekipman Güvenliği) gibi.

Ayrıca çocuk oyun alanlarının tasarımına yönelik; cinsiyet (Karsten, 2003), engelli çocuklar, etnik gruplar (Cole-Hamilton, Harrop ve Street, 2001) ve çocukların kent planlamaya/park tasarımına katılımı (Francis ve Lorenzo, 2002) gibi konuların da ele alındığı görülmektedir. Diğer yandan oyun alanları hem çocuklar hem de ebeveynler için (anneler, büyükanneler vd.) birer sosyalleşme ortamıdır ve çocuk oyun alanlarının

tasarlanmasında kullanıcıların yaşı, gelirleri, etnik kimliği en az topoğrafya ve iklim gibi fiziksel koşullar kadar önemlidir (Friedberg, 1982).

Tablo 3. Çocuk Oyun Alanlarına Yönelik İzleme Ölçütleri (Kaynak: Anonim¹, Ulusal Çocuk Çevre Sağlığı Taslak Eylem Planı, UÇÇSEP, 2004)

Çevresel risk etmeni	Çevre sağlığı hedefi	Özgül eylem	İzleme ölçütü
Sağlıksız oyun, spor ve mesire alanları.	Çocukların sağlıklı oyun alanlarına kavuşturulması.	Yeterli çocuk parkının ve çocuk oyun alanının sağlanması.	-Konuya ilişkin mevzuat olup olmadığı. -Kişi başına düşen yeşil alan büyüklüğü (m ²) -Kentlerdeki park ve mesire alanı oranı. -Park ve mesire alanlarında uygun çocuk oyun alanlarının oranı.
		Çocuk park ve oyun alanlarının sağlık ve güvenliğinin sağlanması	-Konuya ilişkin mevzuat olup olmadığı. -Anne ve babaların çocuklarını parklara götürmek için ayırdıkları ortalama haftalık süre. -Çocukların en yakın park ve güvenli oyun alanına ortalama ulaşma süresi. -Çocuk oyun araç ve düzeneklerinin düzenli bakımlarının yapıldığı çocuk park ve oyun alanı oranı. -Eğitilmiş bir sorumlunun bulunduğu çocuk park ve oyun alanı oranı. -Çocuk park ve oyun alanlarında kaza oranı. -Çocuk park ve oyun alanlarından uygun zemin döşemesine sahip olanların oranı. -Çimlendirilmiş çocuk oyun alanlarının oranı. -İlaçlandığı zaman ikinci giriş zamanı belirtilen çocuk park ve oyun alanı oranı. -Tuvaleti ve lavabosu olan çocuk parkı oranı. -Çocuk oyun alanlarının denetlenmesine yönelik denetim listesi olan park sorumlularının oranı. -Oyun alanlarının değerlendirmesine yönelik araştırma sayısı.
		Çocuk park ve oyun alanlarının evcil hayvanlarca kirletilmesinin önlenmesi.	-Konuya ilişkin mevzuat olup olmadığı. -Kum havuzları, çocuk oyun alanları vb nin hayvan dışkılatma yeri olarak kullanılmasını engelleyici uygulama yapılan park ve oyun alanı oranı. -Sokak hayvanlarının girişinin engellendiği çocuk oyun alanı ve park oranı.
		Çocuk oyun alanlarının atıklarla kirletilmesinin önlenmesi.	-Konuya ilişkin mevzuat olup olmadığı. -Uygun çöp kutuları bulunan park ve oyun alanı oranı. -Çöpleri düzenli olarak toplanan park ve oyun alanı oranı. -Yıllık rasgele on değerlendirmede ortalıkta kırıntı, kesici malzeme bulunan çocuk park ve oyun alanı oranı.

Türkiye’de, Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan Ulusal Çocuk Çevre Sağlığı Taslak Eylem Planı (UÇÇSEP) çocuk oyun alanları ile ilgili bazı ilkesel kararlar içermektedir. Taslak Eylem Planı’nın dört temel amacı vardır ve bunlardan ikincisi “*Gayemiz, tüm çocuklara güvenli ve güvenilir, insan yaşamını kolaylaştıran yerleşim merkezleri sağlayarak fiziksel aktivite eksikliklerinden kaynaklanan morbiditelerin azaltılması, kaza ve yaralanmaların en aza indirilmesidir.*” şeklindedir. Bu amaca yönelik geliştirilen hedef ve aktiviteler (Tablo 3) verilmektedir.

Aşağıda güvenlik boyutunu da içeren ve çocuk oyun alanlarının tasarımında dikkate alınması gereken bazı temel kriterler sıralanmaktadır. Bu kriterler Türk Standardı Enstitüsü’nün oyun alanı standartları TS EN 1176 (Anonim²), Public Playground Safety Handbook (Anonim³), Public Playground Safety Checklist (Anonim⁴), Öymen Gür ve Zorlu (2002), Akkühah (2008), Midilli (2009)’den derlenmiştir.

Oyun Elemanlarının Güvenliği İle İlgili Kriterler;

- Kullanımdan doğan kazaları önlemek için elemanların oyun alanına uygun olarak yerleştirilmesi gerekir. Birbirinden bağımsız oyun gruplarının 75 cm, yüksek olanlarının arasında en az 350 cm boşluk bulunmalıdır. Salıncaklar birbirinden çarpmayı önleyecek mesafede yerleştirilmeli ve hafif malzemeden, yuvarlak hatlarla tasarlanmalıdır.
- Oyun elemanlarının çevresi şok emici malzemelerden olan ahşap fiber, kauçuk gibi malzemelerle çevrelenmelidir. Oyun parklarında oyun aletleri ve yüzeylerin iyi durumda oldukları düzenli olarak kontrol edilmelidir. Bakım-onarım ve temizliği düzenli yapılmalıdır.
- Oyunağın tutunma parçalarının çapı çocuklara uygun olmalıdır, oyunağın el ve ayak tutma parçaları çocukların boyununa ulaşabileceği yükseklikte, parça aralıkları dengeli olarak ayarlanmış ve +/- 2 derece sarmal biçimde olmalıdır. Ekipmanın, çocuğun üzerinde durduğu bölümden bağımsız tutunma parçaları olmalıdır. Tırmanma ekipmanı ile platform arasında kalan geçiş bölümlerinde tutunma parçaları olmalıdır. El ve ayak tutucu parçaların sürtünme kat sayısı yüksek olmalıdır.

Açıklıklarda çocukların kapan şeklindeki tuzaklardan uzak olması için merdiven korkuluklarının açıklıkları 9 cm'den küçük, 23 cm'den büyük olmalıdır. Yüksek platformların tamamında mutlaka korkuluklar ya da düşmeyi önleyici paneller olmalıdır.

- Oyuncakların yapıldığı metal bağlantı parçalarının açık keskin uçlu olmamalarına, cıvata uçlarının dışa taşırılmamış olmasına dikkat edilmelidir. Bütün oyun aletlerinin köşeleri yuvarlatılmış olmalıdır. 90 derece ya da daha dar açılı keskin köşeler olmamalıdır.

Zemin İle İlgili Kriterler

Oyun elemanları, toprak, beton vb. zeminlere monte edildiğinde; düşmelerde yaralanmalara veya kalıcı sakatlıklara yol açabilmektedir. Zemin malzemesi, çocuk oyun alanlarının güvenliği ve kazalar ile ilgili araştırmaların odak noktasını oluşturmaktadır. Teknolojik gelişmelere paralel olarak zeminde kullanılan malzemelerin çeşitlendiği görülmektedir. Bazı kaynaklar düzenli temizliği yapılması kaydıyla zeminde 30 cm kalınlığında kum ya da kum ve çakıl karışımının kullanılabileceğini söylerken (Anonim³), bazı kaynaklar kum zeminlerin bakımlarının zor olduğunu ve nefes yoluyla geçen mikroplar için elverişli bir ortam sunduğunu belirtmektedir (Akküllah, 2008). Aşağıda zemin ile ilgili genel kabul görmüş bazı kriterler tanımlanmıştır.

- Zemin kaplama malzemesi kaliteli olmalı, zamanla yıpranmamalı, kalıcı ve dayanıklı, şok emici, hafif pürüzlü olmalıdır.
- Çim alanlar çocukların oyun sırasında rahat etmesini ve sert zeminlere göre daha az yaralanma riski taşıması bakımından idealdir. Ağaç talaşı ya da zift ile karıştırılmış özel sentetik kaplamalar da kullanılabilir.
- Yürüme yolları beton ya da benzer sert yüzey kaplaması ile kaplanmalıdır.
- Yüzey malzemesinin en az 30 cm kum, çakıllı kum, ağaç kabuğu ya da darbe önleyici kauçuk olmasına dikkat edilmelidir.
- Yerdeki koruma zemininin oyuncaklarının bitim yerinden itibaren her yönde en az 150 cm olmasına dikkat edilmelidir.
- Yüzeyde ortaya çıkmış beton temeller, kaya yüzeyleri ya da ağaç engeller olmamasına dikkat edilmelidir.

Oyun Elemanlarının Çeşitliliği İle İlgili Kriterler

- Oyun alanlarının tasarımında yaş grupları (0-2 yaş, 2-5 yaş, 5-6 yaş gibi) göz önünde bulundurulmalıdır. Düzenlemeler yaş gruplarına göre yapılmalıdır.
- Aktif, pasif ve yaratıcı oyun türlerine olanak tanıyan gereçler öncelikle seçilmeli ve tasarlanmalıdır.
- Çocukları sosyalleşmeye, hem arkadaşlarıyla hem de ebeveynlerle birlikte oynamaya teşvik edici oyun elemanları kullanılmalıdır.

Donatılar ve Peyzajla İlgili Kriterler;

- Gerekli sayıda tuvalet tasarlanmalıdır.
- Görsel engel ve zehirli olmadıkça alandaki mevcut ağaçlar kesilmemelidir. Çocuk oyun alanında ağaçlandırma, parkta denetim ve gözetimi engellemeyecek ve aydınlatmaya engel olmayacak şekilde yapılmalıdır.
- Tuvaletler, patikalar, dönemeçler ve rampalar ortopedik özürülülerin kullanım standartlarına uygun olmalıdır.
- İklimsel farklar tasarımlarda göz önünde bulundurulmalı, plastik ve metal malzeme seçilirken gölgeleme elemanlarının varlığına dikkat edilmelidir.
- Çocuk oyun alanlarının uygun yerlerine, çocukların oyunlarına engel olmayacak şekilde oturma bankaları yerleştirilmelidir.
- Çocuk oyun alanlarına başıboş veya evcil hayvanların girmeleri önlenmelidir.
- Parkın çıkış ve girişlerine bariyerler yerleştirilmeli. Parkın çıkış kapılarının önüne yaya geçitleri yapılmalı ve trafik levhaları konulmalıdır.
- Parkta ya da yakın çevrede çocukların kolaylıkla ulaşabilecekleri yerlerde bulunan kanalizasyon çukuru, su tankları ve depoların üstleri sürekli kapalı tutulmalıdır.

3.3. Şehir Planlama İlkeleri ve İmar Mevzuatı Açısından Çocuk Oyun Alanları

Planlama disiplini içinde çocuk oyun alanları, kent bütününde genel olarak aktif yeşil alan sistemi ve sosyal donatı alanları kapsamında ele alınmaktadır (Yıldızcı, 1982; Bakan ve Konuk, 1987; Emür ve Onsekiz, 2007). Çocuk oyun alanlarını konut alanlarında bir yaşam kalitesi göstergesi olarak ele alan ve sosyo-ekonomik gelişmişlikle ilgili kuran araştırmalar bulunmaktadır (Türkoğlu, 1997; Kellekçi ve Berköz, 2006). Çocuk oyun alanlarının mekansal olarak yeterliği, yani “kişi başına düşen çocuk oyun alanı miktarı” ve “konut-çocuk oyun alanı arasındaki yürüme mesafesi” çocuk oyun alanlarının kent ölçeğinde planlanmasında önemli birer kriter olarak değerlendirilmektedir (Friedberg, 1982; Çetiner, 1991; Bakan ve Konuk, 1987). Yeşil alanlarla birlikte değerlendirildiğinde çocuk oyun alanları arasında da bir kademelenme olması beklenmektedir; kent parkları, mahalle markları ve bir konut grubuna hizmet eden çocuk oyun alanları gibi. Bu kademelenme içerisinde çocuk oyun alanlarına ayrılan alan, konut alanlarına olan mesafesi ve oyun elemanı sayısı çeşitlenmektedir (Yıldızcı, 1982; Bakan ve Konuk, 1987). Çocuk oyun alanlarının, konut alanları içerisinde mekansal olarak planlanması ile ilgili genel kriterleri şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Çocuk oyun alanları, çocukların ve ebeveynlerin konuttan en kolay şekilde ulaşabilecekleri yerde ve yürüme mesafesinde olmalıdır.
- Çocuk oyun alanları yeterince büyük olmalı, aktif ve pasif etkinliklere olanak sağlamalıdır.
- Trafiğin yoğun olduğu akslar üzerinde olmamalıdır. Bu hem güvenlik hem de sağlık açısından (egzos gazı nedeniyle) önemlidir.
- Kentin yeşil alan sistemi kapsamında planlanmalı ve trafiğe kapatılmış yürüme yolları ile desteklenmelidir.

Friedberg’e (1982) göre, konut alanlarındaki çocuk oyun alanına çocuklar tek başlarına evlerinden çıkarak 2-3 dakikada, mahalle parkına ise 10 dakikada gidebilmelidir. Kent parkı ise bir büyükle ve araçla gidilebilecek mesafede olabilir. Çetiner (1991) bir ilköğretim okulunun en uzak konuta 10 dakika yürüme mesafesinde ya da 800 m uzakta, bir anaokulunun 400 m mesafede, bir çocuk bahçesinin ise 400-800 metre mesafede olması gerektiğini belirtmektedir. Çocuk oyun alanlarının büyüklükleri konusunda da çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Yılmaz ve Bulut’a (2003) göre bir çocuk bahçesi 250 m² ile 1000 m² arasında olmalıdır. Demiriz ve diğerleri (2003) bir anaokulu tasarlarlarken her çocuk için 6 m² alan ayrılması gerektiğini ve okul öncesi çocuklar için açık alanların 250 m², gereksinime göre 500-1000 m² olması gerektiğini belirtmektedirler. Kişi başına ya da çocuk başına düşen oyun alanı miktarı da ülkeden ülkeye değişmektedir. Öymen Gür ve Zorlu (2002), Alman standartlarına göre oyun alanının 150-200 kişi/hektarda 0.5 m²/kişi olarak hesaplandığını, bu değerin altındaki yerleşmelerde bu standartın 0,25 m²/kişiye düşebildiğini, ayrıca yoğunluğun çok yüksek olduğu yerleşmelerde çocuk oyun alanlarının ya adedini ya da büyüklüğünü artırmak gerektiğini belirtmektedirler. Avusturalya’da 5000 kişilik bir mahalle için toplam 14 000 m² büyüklüğünde oyun alanı planlanırken, Fransa’da çocuk başına 5 m², İngiltere’de ise çocuk başına 24.1 m² çocuk oyun alanı standardı tanımlanmıştır (Yılmaz ve Bulut, 2003).

Türkiye’de kentlerdeki yapılanma koşullarını ve donatı alanlarını düzenleyen İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerinde çocuk oyun alanları “sosyal altyapı” ve “aktif yeşil alan” kapsamında ele alınmaktadır. İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik (2.9.1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazete) çocuk oyun alanlarını “çocuk bahçeleri” olarak isimlendirmekte ancak bağımsız bir kategoride ele almamaktadır. Yönetmelik (2.9.1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazete- EK- 1 Kentsel, Sosyal ve Teknik Alt Yapı) nüfusu 45 000 ile 100 000 arasındaki kentlerde kişi başına 1m² kreş+anaokulu alanı ve 10 m² aktif yeşil alan standardı belirlemektedir. Başka bir ifadeyle, bir kentin imar planı yapılırken çocuk oyun alanlarına ne kadar yer ayrılacağı tanımlanmamış ancak kreş+anaokulu ve aktif yeşil alanlar içerisinde çocuk oyun alanlarının düzenlenebileceği ifade edilmiştir.

4. ÇANAKKALE KENTİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ YETERLİK VE KALİTE AÇISINDAN ANALİZİ

Bu bölümde, mahalle ölçeğinde çocuk oyun alanlarının mekansal olarak yeterliği ve kalite açısından durumu analiz edilmektedir. Mekansal yeterliğin araştırılması sürecinde, her mahallede kişi başına düşen çocuk oyun alanı miktarı, çocuk oyun alanlarının büyüklükleri ve çocuk oyun alanlarına erişebilirlik kriterleri incelenmiştir. Kalite açısından yapılan analizlerde ise her bir çocuk oyun alanı için doldurulan kontrol listeleri değerlendirilerek, her park puanlanmıştır. Ayrıca çocuklar ve ebeveynler ile yapılan anket sonuçları değerlendirilmiştir.

4.1. Kişi Başına Düşen Çocuk Oyun Alanı Analizi

Çanakkale kentinde, Çanakkale Belediyesi tarafından düzenlenmiş 70 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Aşağıda çocuk oyun alanlarının yerleri ve mahalle sınırları görülmektedir (Şekil 2). Tarihi dokunun yer aldığı kent merkezinde, alansal olarak küçük ancak yapılaşma yoğunluğu yüksek mahalleler (Fevzipaşa Mahallesi, Kemalpaşa Mahallesi ve Namık Kemal Mahallesi) yer alırken, merkezden uzaklaştıkça mahallelerin (Barboros Mahallesi ve Esenler Mahallesi) yüzölçümlerinin çok büyüdüğü görülmektedir. Merkezdeki mahallelerde çocuk oyun alanı sayısı, açık alan sınırlılığı nedeniyle çok az sayıdadır. Aşağıda (Tablo 4) her mahalleye düşen çocuk oyun alanı sayısı, toplam m² ve her mahalle için kişi başına düşen çocuk oyun alanı miktarı görülmektedir.

Tablo 4. Kişi Başına Düşen Çocuk Oyun Alanının Mahallelere Göre Dağılımı

Mahalleler	Yüzölçümü* (ha)	Nüfus**	Nüfus yoğunluğu (kişi/ha)	Çocuk oyun alanı sayısı	Toplam çocuk oyun alanı (m ²)	Kişi başına düşen çocuk oyun alanı (kişi m ²)
Fevzipaşa	15,8	2544	161	1	300	8,5
Kemalpaşa	20	4742	237	1	300	15,8
Namık Kemal	12,6	2085	165	1	200	10,4
Cevatpaşa	102,7	23095	225	13	4280	5,4
İsmetpaşa	149	16828	112	13	1786	9,4
Esenler	234	17222	73,5	16	4312	4,0
Barboros	330	31519	95,5	25	4360	7,2
TOPLAM		98035	133	70	15538	6,3

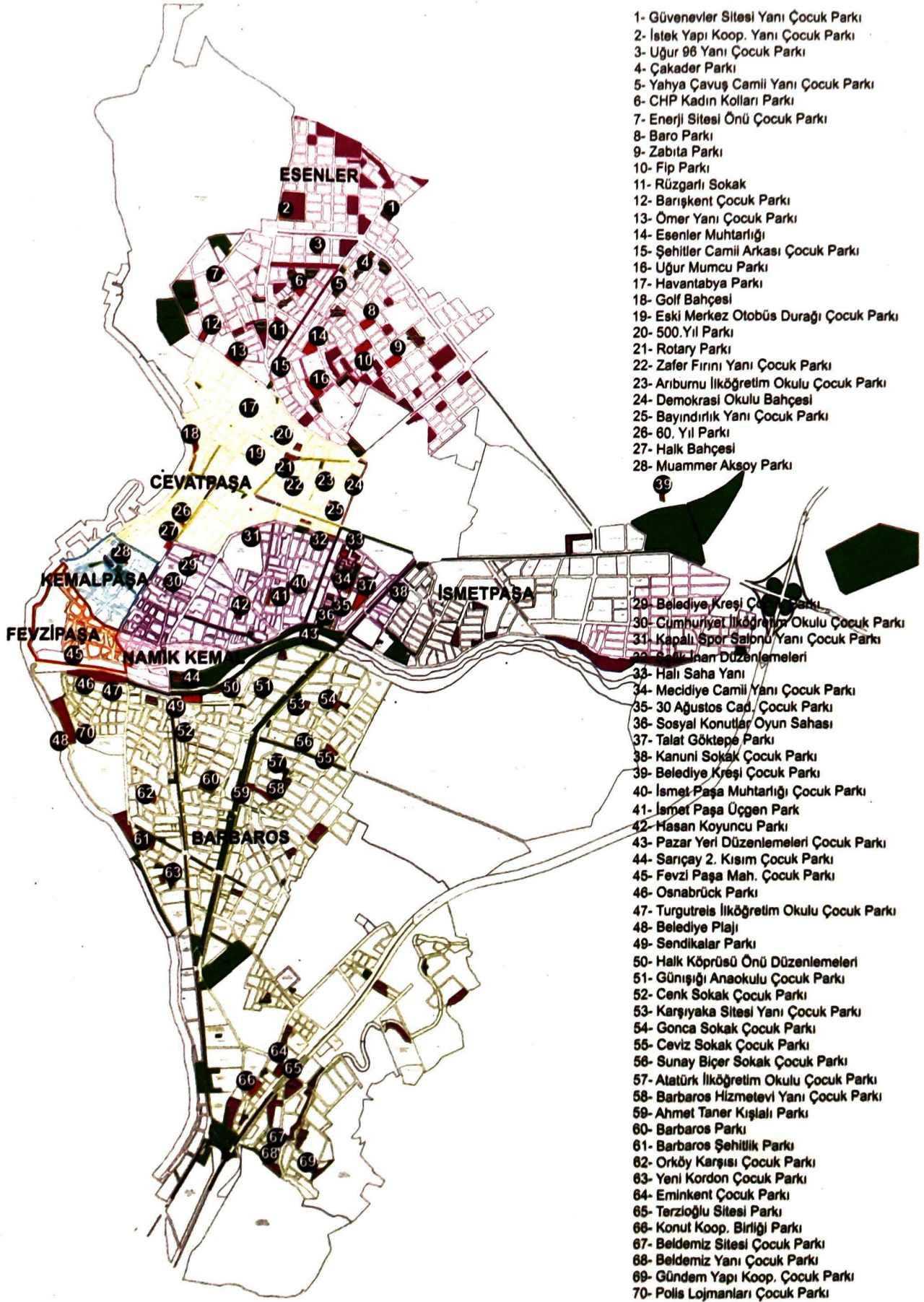
* Mevcut konut alanları AutoCAD dosyası üzerinden ölçülmüştür

** Bina sayısı (Çanakkale Belediyesi, 2009) ile hane büyüklüğü (2,5) çarpılarak elde edilmiştir.

Nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu Fevzipaşa (161 kişi/ha), Kemalpaşa (237 kişi/ha) ve Namık Kemal (165 kişi/ha) mahallelerinde kişi başına düşen çocuk oyun alanı miktarı kent ortalamasının üstünde çıkmıştır. Ancak nüfus yoğunluğu yüksek olan yerleşimlerde kişi başına düşen çocuk oyun alanının, düşük yoğunluklu yerlere göre daha fazla olması gerekmektedir (Öymen Gür ve Zorlu, 2002). Fevzipaşa, Kemalpaşa ve Namık Kemal Mahallelerinde birer çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Yapılaşma yoğunluğu yüksek olan ve açık alanı kısıtlı olan bu mahallelerde yeni çocuk oyun alanı tasarlamak yerine mevcut çocuk oyun alanlarını geliştirmek daha uygun olacaktır.

Kentte yüksek nüfus yoğunluğuna sahip bir diğer mahalle olan Cevatpaşa Mahallesi'nde ise kişi başına düşen çocuk oyun alanı 5,4 kişi/m²'dir. Kent ortalamasının altında olan bu değer genel standartlara göre de düşüktür. İsmetpaşa ve Barboros Mahallelerinde kişi başına düşen çocuk oyun alanı miktarı kent ortalamasının üstündedir. Ancak kentin yeni gelişen mahallesi olan Esenler Mahallesi'nde kişi başına düşen oyun alanı 4,0 kişi/m² dir. Esenler daha çok kapalı siteler şeklinde gelişmektedir ve sitelerin kendi içerisinde çocuk oyun alanları bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında sitelere ait oyun alanları değerlendirilmemiştir. Bu nedenle kişi başına düşen çocuk oyun alanı miktarının çok düşük çıkmış olabileceği dikkate alınmalıdır.

İmar mevzuatı çocuk oyun alanları ile ilgili net bir alan tarif etmemekte, ancak aktif yeşil alanlar ve kreş-anaokulu gibi sosyal donatılar içinde çocuk oyun alanlarının değerlendirilmesini öngörmektedir. İmar Mevzuatı nüfusu 45 000 ile 100 000 arasındaki kentlerde kişi başına 1m² kreş-anaokulu alanı ve 10 m² aktif yeşil alan standardı belirlemektedir. Kentteki çocuk oyun alanlarını mekansal yeterlik açısından değerlendirdiğimizde, kent bütününde kişi başına 6,3 kişi/m² çocuk oyun alanı düşmektedir. Aktif yeşil alanın kişi başına minimum 10 m² olması kriteri göz önüne alındığında bu miktarın yeterli olduğu söylenebilir. Ancak Esenler ve Cevatpaşa Mahalleleri'nde kişi başına düşen çocuk oyun alanı sayısının artırılması gerekmektedir.

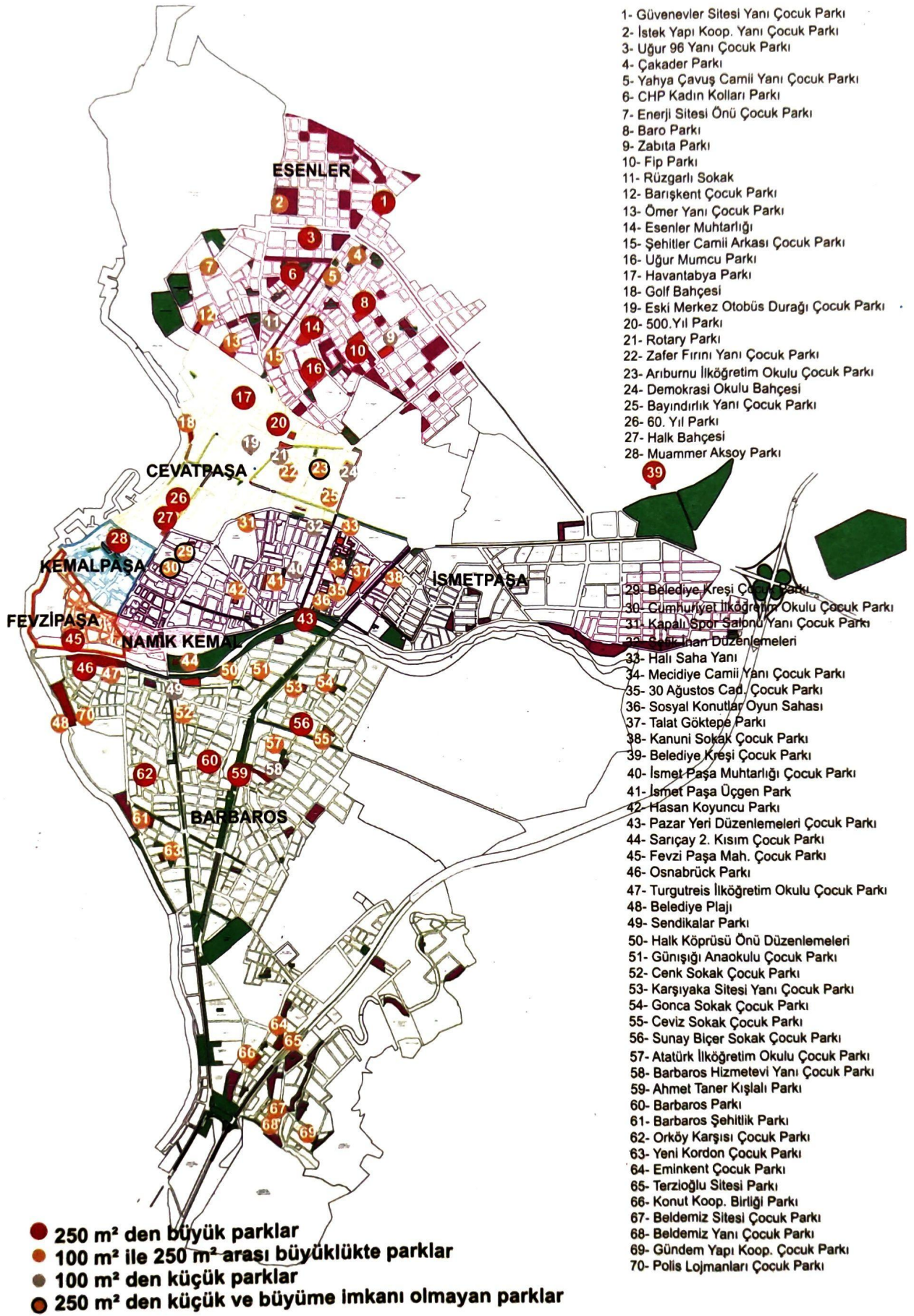
Şekil 2. Çanakkale Kenti Çocuk Oyun Alanları (Kaynak: Çanakkale Belediyesi-Park Ve Bahçeler Müdürlüğü)

4.2. Uygun Büyüklüğe Sahip Olma Analizi

Çocuk oyun alanlarının büyüklükleri konusunda yapılan araştırmalar (Yılmaz ve Bulut, 2003; Demiriz ve diğerleri, 2003) ideal büyüklüğün 250 m² ile 1000 m² arasında olduğunu göstermektedir. Kentteki çocuk oyun alanlarının büyüklükleri AutoCAD ortamında ölçülendirilerek hesaplanmıştır. Bazı çocuk oyun alanları aktif yeşil alanlar içerisinde yer almaktadır. Bu tür çocuk oyun alanlarının yaklaşık sınırları tespit edilerek, kapladıkları alan hesaplanmıştır. Yapılan çalışma kentteki çocuk oyun alanlarının büyüklüklerinin 50 m² ile 700 m² arasında değiştiğini göstermektedir. Şekil 3'de 250 m² den küçük ve büyük oyun alanları simgesel olarak görülmektedir. Tablo 5'de 250 m²'nin altındaki oyun alanları görülmektedir.

Tablo 5. Çocuk Oyun Alanlarının ve İçinde Bulundukları Yeşil Alanın Büyüklükleri (Kaynak: Çanakkale Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2009)

Mahalle	Park No	Parkın İsmi	Toplam Alan (m ²)	Ç. Oyun Alanı (m ²)
ESENLER	2	İstek Yapı Koop. Yanı Parkı	931	200
	4	Çakader Parkı	1643	200
	5	Yahya Çavuş Camii Yanı Parkı	1494	107
	6	CHP Kadın Kolları Parkı	2352	250
	7	Enerji Sitesi Önü Parkı	4483	200
	9	Zabita Parkı	4074	80
	10	Fip Parkı	4377	243
	11	Rüzgarlı Sokak	1363	80
	12	Barışkent Parkı	2389	200
	13	Ömer Mart Yanı	2507	152
	15	Şehitler Camii Arkası Parkı	1193	100
CEVATPAŞA	18	Golf Bahçesi	2447	100
	19	Eski Merkez. Otobüs Dur. Parkı	477	80
	21	Rotary Parkı	2346	80
	22	Zafer Firini Yanı Parkı	281	200
	23	Arıburnu İlköğr. Okulu Parkı	100	100
	24	Demokrasi Okulu Bahçesi	1138	60
	25	Bayındırlık Yanı Oyun Parkı	252	100
	32	Şefik İnan Düzenlemeleri	2838	50
İSMEHPAŞA	29	Gazi İlköğretim Okulu Parkı	100	100
	30	Cumhuriyet İlköğr. Okulu Parkı	100	100
	31	Kapalı Spor Salonu Yanı Parkı	500	200
	33	Hali Saha Yanı	1954	200
	34	Mecidiye Camii Yanı Parkı	1616	100
	35	30 Ağustos Caddesi Parkı	273	100
	36	Sosyal Konutlar Oyun Sahası	690	100
	37	Talat Göktepe Parkı	5223	100
	38	Kanuni Sokak Çocuk Parkı	428	100
	40	İsmet Paşa Muh. Oyun Parkı	809	50
	41	İsmet Paşa Üçgen Park	1507	100
	42	Hasan Koyuncu Parkı	1000	200
N. KEMAL	44	Sarıcağ 2. Kısım Oyun Parkı	11276	200
BARBAROS	47	Turgutreis İlköğ. Okulu Parkı	322	100
	48	Belediye Plajı	15721	100
	49	Sendikalar Parkı	5693	60
	50	Halk Köprüsü Önü	1212	200
	51	Güneşiği Anaokulu Parkı	1000	100
	52	Cenk Sokak Oyun Parkı	323	100
	53	Karşıyaka Sitesi Yanı Parkı	1210	100
	54	Gonca Sokak Oyun Parkı	1365	150
	55	Ceviz Sokak Oyun Parkı	1951	200
	56	Sunay Biçer Sokak Oyun Parkı	518	250
	57	Atatürk İlk. Okulu Parkı	100	100
	58	Barbaros Hizmetevi Yanı	2623	50
	59	Ahmet Taner Kışlalı Parkı	1369	250
	61	Barbaros Şehitlik Parkı	400	100
	63	Yeni Kordon Çocuk Parkı	845	200
	64	Eminkent Oyun Parkı	1139	200
	65	Terzioğlu Sitesi Parkı	2712	100
	66	Konut Koop. Birliği Parkı	3523	200
	67	Beldemiz Sitesi Oyun Parkı	492	200
	68	Beldemiz Yanı Parkı	5946	100
	69	Gündem Yapı Koop. Parkı	563	100
	70	Polis Lojmanları Parkı	272	100

Şekil 3. Çocuk Oyun Alanlarının Büyüklükleri Ve Büyüme İmkânı Olmayan Parklar

Alansal büyüklüğü 100 m²'nin altında olan Esenler Mahallesi'nde 2 adet, Cevatpaşa Mahallesi'nde 4 adet, İsmetpaşa Mahallesi'nde 1 adet ve Barboros Mahallesi'nde 2 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Ancak bunların tümü aktif yeşil alan içerisinde yer alan çocuk oyun alanlarıdır. Başka bir ifadeyle mekansal olarak genişleme imkanları bulunmaktadır. Kent genelinde, Esenler Mahallesi'nde 7 adet, Cevatpaşa Mahallesi'nde 4 adet, İsmetpaşa Mahallesi'nde 11 adet, Namık Kemal Mahallesi'nde 1 adet ve Barboros Mahallesi'nde 18 adet çocuk oyun alanı 100 m² ile 250 m² arasında büyüklüklere sahiptir. Bu oyun alanlarının yalnızca 4 tanesi, hepsi de ilköğretim okullarının bahçesinde yer almaktadır, büyüme imkanına sahip görülmemektedir. Ayrıca Cevatpaşa Mahallesi'nde yer alan Demokrasi Okulu (24 nolu park) ve Şefik İnan (32 nolu park) Oyun Parkları regreasyon alanı içerisinde yer almalarına rağmen büyüme imkanına sahip değildirler. Diğer tüm çocuk oyun alanları minimum 250 m² büyüme olanağına sahiptir.

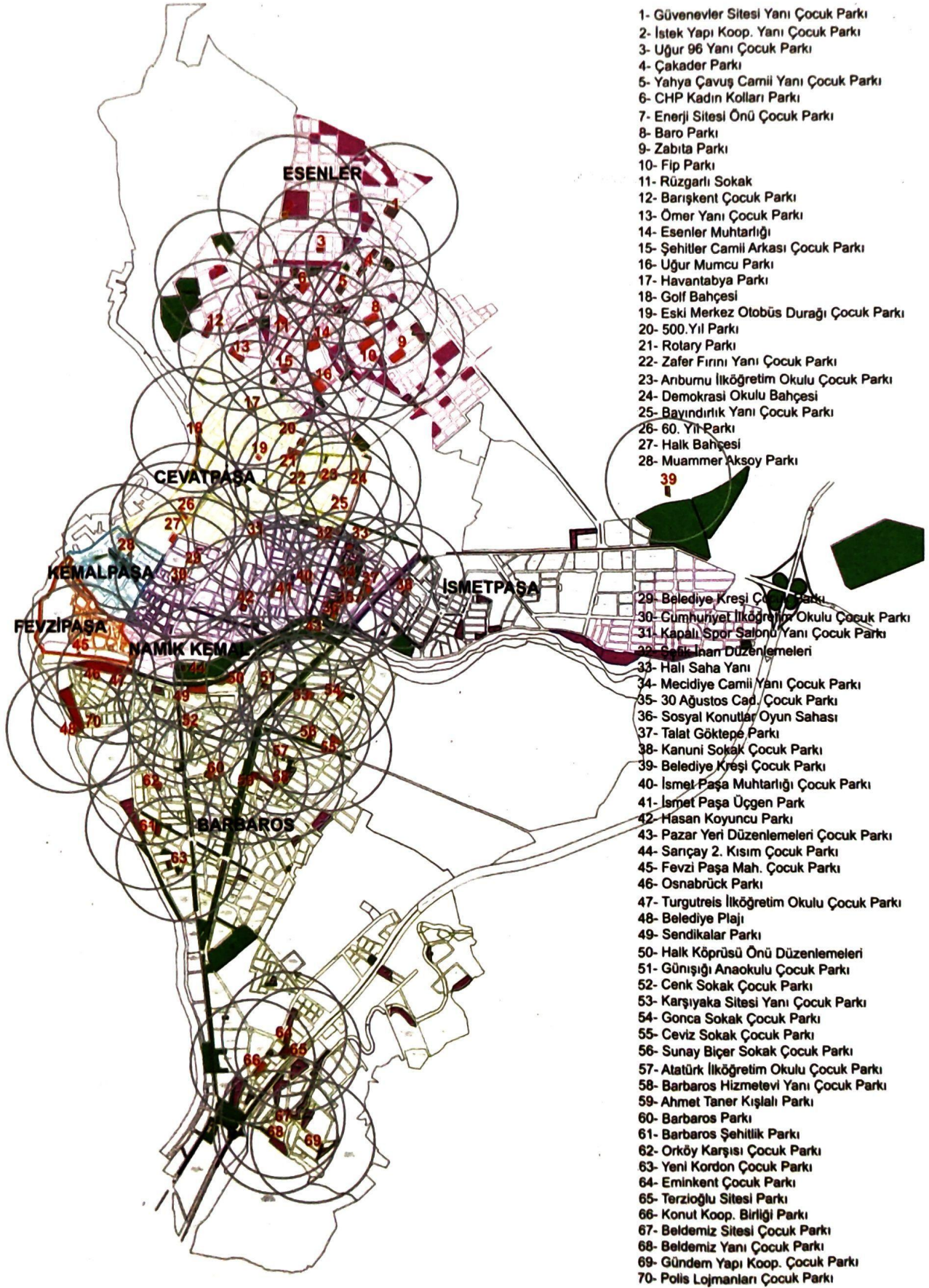
4.3. Erişebilirlik Analizi

Mekansal yeterlik açısından ele alınan bir diğer kriter, çocuk oyun alanlarının konut alanlarına yürüme mesafesidir. Bu konuda yapılan bilimsel çalışmalar (Friedberg 1982; Çetiner, 1991; Yılmaz ve Bulut, 2003) en uzak konutun çocuk oyun alanına 100 m ile 400 m yürüme mesafesinde olması gerektiğini göstermektedir. Bu kabulden yola çıkarak, her oyun alanı etrafındaki 400 m yarıçaplı alan taranmış ve taralı alan dışında kalan konut alanı olup olmadığı incelenmiştir. Aşağıda (Şekil 4) yürüme mesafesinde (400 m) çocuk oyun alanı bulunan ve bulunmayan alanlar görülmektedir.

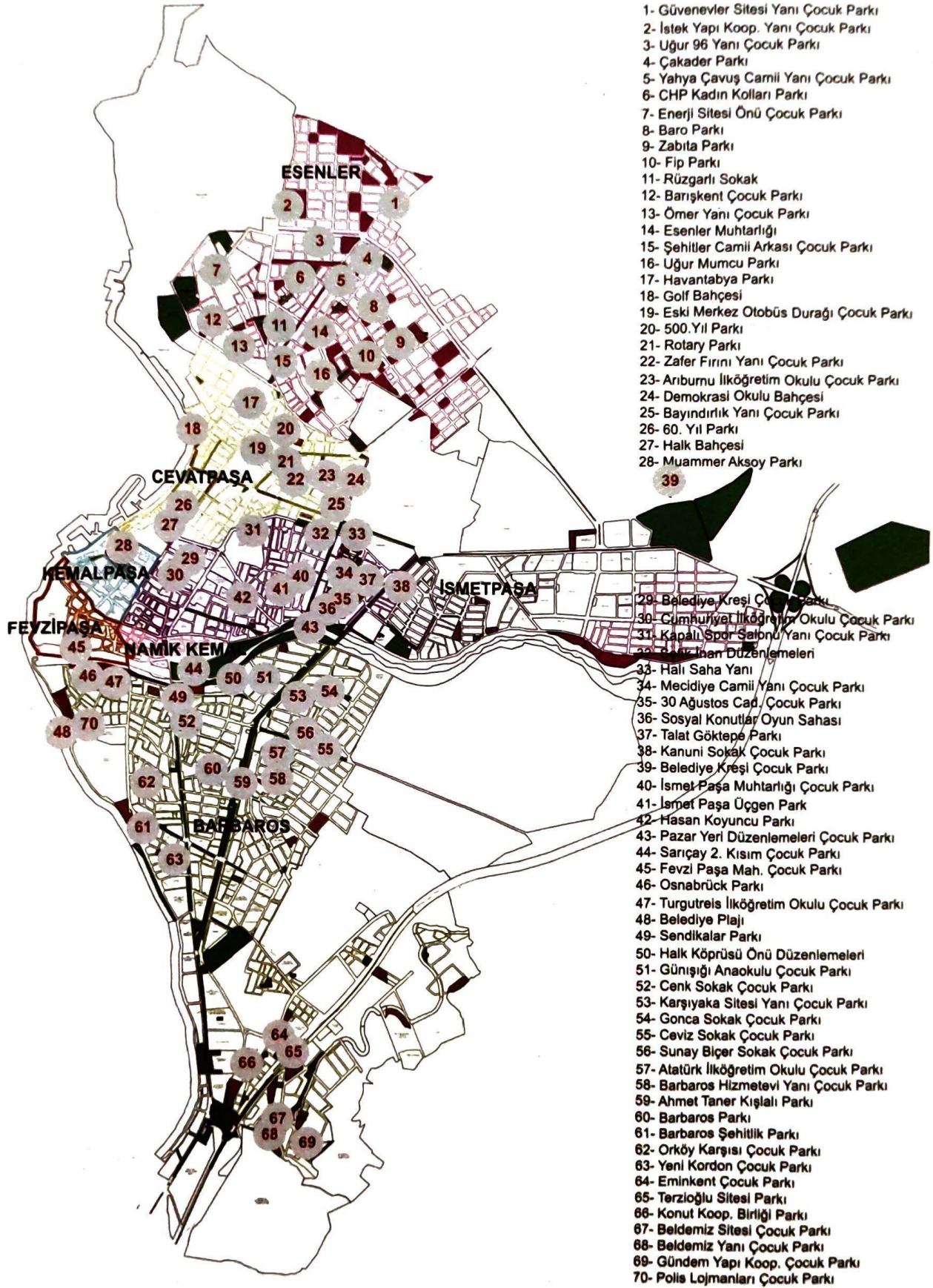
400 m yürüme mesafesi esas alındığında kent genelinde hemen hemen tüm konutların yürüme mesafesinde bir çocuk oyun alanına erişilebildiği görülmektedir. Hatta konutlar büyük oranda birden fazla çocuk oyun alanına erişebilir konumdadır. Bununla birlikte, Esenler Mahallesi'nin kuzeyinde ve Barboros Mahallesi'nin güney ve güney-doğu kesimlerinde (bu alanları kent çeperleri olarak tanımlamak mümkündür) 400 metre mesafede çocuk oyun alanına erişemeyen konut alanları bulunmaktadır. Henüz yeni yapılaşan bu alanlarda kısa süre içerisinde yeni oyun alanı ihtiyacı olacağı beklenmelidir.

Çocuk oyun alanlarının 400 metre mesafede erişilebilir olması hatta bir konutun birçok çocuk oyun alanına 400 metre mesafede erişebiliyor olması, çocuk oyun alanları arasında bir kademelenmeye gidilebilmesini kolaylaştıracaktır. Ayrıca tasarlanması ve uygun standartları sağlaması açısından sorunlu olan çok küçük çocuk oyun alanları iptal edilebilir. Bu tip parkları tespit etmek ve erişilebilirlik kriterini daha iyi değerlendirebilmek amacıyla bu kez 100 metre mesafede erişilebilirlik kriteri değerlendirilmiştir (Şekil 5).

100 metrede erişilebilirlik kriteri dikkate alındığında, Esenler Mahallesi'nin dış çeperlerinde, kuzey, kuzey-batı ve güney-batı kesiminde, çocuk oyun alanı ihtiyacı belirginleşmektedir. Benzer şekilde, Barboros Mahallesi'nin güney ve güney-batı kesiminde çocuk oyun alanı ihtiyacı olduğu görülmektedir. Ancak bu bölgeler yeni yapılaşan alanlardır ve site biçiminde yapılaşma olmaktadır. Bu nedenle sitelerin kendilerine ait çocuk oyun alanları olup olmadığı ve oturma başlanıp başlanmadığının tespiti önemlidir. 100 metre kriteri esas alındığında çeperdeki mahalleler dışında merkezde de, Fevzipaşa, Kemalpaşa, İsmetpaşa Mahallelerinin kesiştiği bölgede ve Barboros mahallesinin iç kesimlerinde çocuk oyun alanı ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Şekil 4. Çocuk Oyun Alanlarına 400 m Mesafede Erişilebilirlik

Şekil 5. Çocuk Oyun Alanlarına 100 m Mesafede Erişilebilirlik

4.4. Çocuk Oyun Alanlarının Fiziksel Koşullarının Değerlendirilmesi

Çocuk oyun alanlarının mevcut fiziksel koşullarının tespit edilebilmesi ve her çocuk oyun alanının aynı kriterler açısından değerlendirilebilmesi amacıyla bir “kontrol listesi” oluşturulmuştur (Ek 1). Kontrol listesi oluşturulurken temel güvenlik göstergeleri (oyun elemanlarında kullanılan malzeme, zeminde kullanılan malzeme, temizlik, bakım gibi) değerlendirilmiş; ölçülerin uygunluğu, malzemenin uygunluğu gibi detaylar değerlendirilmemiştir. Kontrol listesi, 12 tespit başlığını içermektedir (bakınız Ek 1).

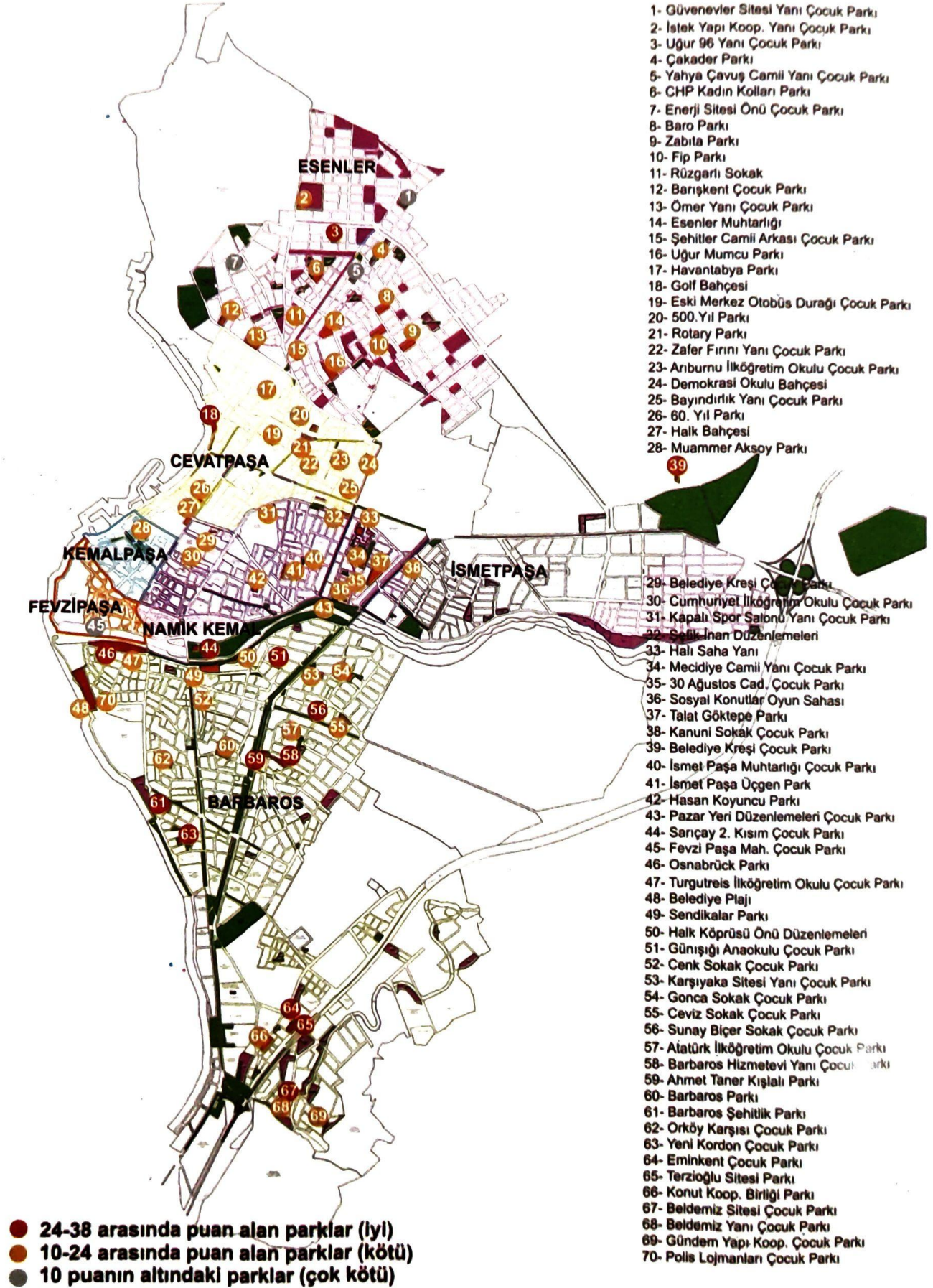
Her bir soru 5’li bir skala ile değerlendirilmiştir. Örneğin ; “Parkta engelli çocuklara ya da ebeveyne yönelik düzenleme yapılmış mı?” sorusuna yönelik verilen cevaplarda “oldukça yeterli/yeterli/bazı eksikleri var/çok yetersiz, yok” şeklinde bir skala kullanılırken, “Parkın ve oyun elemanlarının bakım ve temizliği yeterli mi?” sorusu için “çok yeterli/yeterli/bazı eksikleri var/birçok eksigi var/hiç yeterli değil” skalası kullanılmıştır. Kontrol listesindeki tüm sorular en iyiden en kötüye doğru, çok iyi (4 puan), iyi (3 puan), orta (2 puan), kötü (1 puan), çok kötü (0 puan) şeklinde puanlandırılmıştır. Buna göre bir parkın doldurulan kontrol listesine göre alabileceği maksimum puan 48, minimum puan ise 1’dir. Tablo 6’da çocuk oyun alanları aldıkları toplam puana göre 4 kategoride değerlendirilmiştir, ayrıca her bir mahallede alınan en yüksek ve en düşük puan görülmektedir.

Tablo 6. Çocuk Oyun Alanlarının Fiziksel Koşullar Açısından Değerlendirilmesi

Mahalle	Çocuk oyun alanı sayısı	10 puanın altındaki park sayısı (çok kötü)	10 ile 24 arasında puan alan park sayısı (kötü)	24 ile 38 arasında puan alan park sayısı (iyi)	38 puanın üstündeki park sayısı (çok iyi)	En düşük puan	En yüksek puan
Fevzipaşa	1	1	-	-	-	-	-
Kemalpaşa	1	-	1	-	-	-	23
Namık Kemal	1	-	-	1	-	-	32
Cevatpaşa	13	-	11	2	-	12	27
İsmetpaşa	13	-	13	-	-	10	22
Esenler	16	3	12	1	-	7	28
Barbaros	25	1	13	11	-	9	36
TOPLAM	70	5	50	15	-	-	-

Mahalleler açısından durumu değerlendirdiğimizde, “çok kötü durumda” şeklinde tanımlayabileceğimiz 5 çocuk oyun alanı tespit edilmiştir ve bunun 3 tanesi Esenler Mahallesi’nde, diğerleri Fevzipaşa ve Barbaros’dadır. Bununla birlikte tüm mahallerde büyük oranda 10-24 arası puan alan çocuk oyun alanlarının bulunduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle çocuk oyun alanlarının önemli bir kısmı “kötü” durumdadır. Buna karşılık 15 oyun alanı “iyi” durumdadır ve “çok iyi” olarak tanımlayabileceğimiz çocuk oyun alanı bulunmamaktadır. Diğer yandan en düşük puan alan çocuk oyun alanları Esenler ve Barbaros Mahallelerindedir.

Şekil 6 da çocuk oyun alanlarının aldıkları puan ve kent içindeki dağılımları görülmektedir.

Şekil 6. Çocuk Oyun Alanlarının Aldıkları Puan Ve Kent İçindeki Dağılımları

Aşağıda her bir mahallede en yüksek ve en düşük puan alan çocuk oyun alanlarından örnekler görülmektedir.

Fotoğraf 1. Esenler Mahallesi, Güvenevler Sitesi Yanı, (1 nolu park) (7 puan)

Fotoğraf 2. Esenler Mahallesi, Uğur 96 Yanı, (3 nolu park) (28 puan)

Fotoğraf 3. Cevatpaşa Mahallesi, 500. Yıl, (20 nolu park) (14 puan)

Fotoğraf 4. Cevatpaşa Mahallesi, Halk Bahçesi, (27 nolu park) (21 puan)

Fotoğraf 5. İsmetpaşa Mahallesi, Mecidiye Camii Yanı, (34 nolu park) (11 puan)

Fotoğraf 6. İsmetpaşa Mahallesi, Pazaryeri Düzenlemeleri, (43 nolu park) (22 puan)

Fotoğraf 7. Barbaros Mahallesi, Karşıyaka Sitesi, (53 nolu park) (9 puan)

Fotoğraf 8. Barbaros Mahallesi, Beldemiz Sitesi, (67 nolu park) (36 puan)

Fotoğraf 9. Fevzipaşa Mahallesi (45 nolu park)

Fotoğraf 10. Namık Kemal Mahallesi (44 nolu park)

Kontrol listelerinin değerlendirilmesi sonucunda, en sık karşılaşılan sorunların tüm mahallelerde benzer olduğu görülmüştür. Aşağıda değerlendirme sonuçları görülmektedir;

- Uygun olmayan malzemeye sahip oyun elemanları mevcuttur. Demir, polyester ve düşük standartlı malzeme kullanılan oyun elemanları vardır.
- Zemin düzenlemesinin yapılmamış olduğu oyun alanları bulunmaktadır. Genellikle arsanın ya da tarlanın üstüne hiç bir düzenleme yapılmadan modüller yerleştirilmiştir. Çoğunda iyi sabitlenmeme, zeminde su birikmesi, kaydırığın zeminden yüksek olması, salıncakların zemine yakın olması gibi problemler tespit edilmiştir. Zeminde özel malzeme kullanılan park bulunmamaktadır.
- Kent genelinde tüm parklarda hemen hemen aynı oyun elemanları kullanılmıştır (salıncak, kaydırak, tahtıravalli). Oyun elemanlarında çeşitlilik olmaması kimliksiz ve sıkıcı oyun alanları oluşmasına neden olmuştur.
- 0-3 yaş ve 3-6 yaş modülleri bir arada kullanılmıştır. Hatta 6 yaş üstü çocukların da bu parkları kullanması, oyun elemanlarının çabuk tahrip olmasına ve amaca uygun kullanılamamasına neden olduğu saptanmıştır.
- Çöp kutusu, bank, aydınlatma gibi donatılar yeterli değildir. Özellikle ebeveynlere yönelik düzenlemelerin çok yetersiz olduğu görülmüştür.
- Bakım-onarım ve rutin temizlik sorunu tüm kent genelinde tespit edilen bir sorundur. Bazı çocuk oyun alanlarının hemen yanında mahalleye hizmet eden çöp konteynerlerinin yerleştirilmiş olduğu görülmüştür. Bu durum parklardaki hijyen ve kirlenme sorununu artırmaktadır.
- Çocuk oyun alanlarında kullanılmaz durumda olan oyun elemanları olduğu saptanmıştır. Ancak bu bozulmanın rutin bakım-onarım eksikliğinden kaynaklandığı, kent genelinde ciddi bir vandalizm olmadığı gözlemlenmiştir.
- 32 çocuk oyun alanı, peyzaj çalışması ve ağaçlandırma açısından "oldukça yeterli" ve "yeterli" olarak tespit edilmiştir, ancak 12 çocuk oyun alanında yeşil alan bulunmamaktadır ve 17'sinde "çok yetersiz"dir. Ağaçlandırmanın olmadığı oyun alanlarının özellikle yazları güneş nedeniyle kullanılamadığı daha sonra yapılan anketlerde tespit edilmiştir.
- Kent genelinde yoğun trafiğin olduğu cadde üzerinde bulunan çocuk oyun alanı çok az olmakla birlikte, etrafı çevrili çocuk oyun alanı sayısı oldukça azdır. 70 parkın 7 tanesinin yakınında yoğun trafiğin olduğu ve etrafının çevrili olduğu tespit edilmiştir.
- Bazı çocuk oyun alanlarında ya da hemen yakınında trafo alanları bulunmaktadır ve hiçbirinde güvenlik önlemi alınmadığı görülmektedir.
- Hiçbir parkta tuvalet ya da çeşme bulunmamaktadır.
- Kentteki çocuk oyun alanlarında engellilere yönelik düzenlemeler yapılmamıştır. Engelli çocuklara yönelik düzenleme yapılan 1 park bulunmaktadır (Kemalpaşa Mahallersi, 28 nolu park). Ancak bu parkta yapılan tespit ve anket çalışmaları süresince hiçbir engelli çocuğa rastlanmamıştır.

Mevcut durum tespitlerinin sonucunda, her mahallede "iyi durumda" olan çocuk oyun alanlarının yanı sıra "kötü durumda" olan çocuk oyun alanları olduğu saptanmıştır. Çocuk oyun alanlarının fiziksel koşullarının durumu ile mekansal konumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Başka bir ifadeyle, merkez mahallelerde de, yeni gelişen alanlarda da aynı oranda ve benzer sorunlara rastlanmaktadır. Yalnızca

İsmetpaşa Mahallesi'nde sanayi alanına doğru gidildikçe çocuk oyun alanlarının fiziksel koşullarında yetersizliğin arttığı görülmektedir.

4.4. Kullanıcı Anketlerinin Değerlendirilmesi

252 adet çocuklarla, 153 adet ebeveynlerle olmak üzere toplam 405 anket yapılması hedeflenmiş, ancak bazı çocuk oyun alanlarında yeterli sayıda kullanıcı bulunamadığından, 205 çocuk ve 128 ebeveyn olmak üzere toplam 333 adet anket yapılmıştır. Aşağıda (Tablo 7) anket sayılarının mahallelere dağılımı görülmektedir.

Tablo 7. Anket Sayılarının (Yapılan) Mahallelere Dağılımı

Mahalleler	Çocuk	Ebeveyn	Toplam
Esenler	54	35	89
Cevatpaşa	39	23	62
İsmetpaşa	34	20	54
Barbaros	69	45	114
Kemalpaşa	6	3	9
Namik Kemal	3	2	5
Fevzipaşa	0	0	0
	205	128	333

Yapılan anketlerde, çocuk oyun elemanlarının çeşitliliği, güvenliği gibi soruların yanında genel olarak temizlik, bakım-onarım, diğer donatıların (bank, aydınlatma gibi) yeterliği ile ilgili sorular sorulmuştur (detaylı bilgi için bakınız Ek 1 ve Ek 2). Ayrıca hem çocuklara, hem de ebeveynlere bu parkı neden tercih ettikleri, gelme sıklıkları ve kalma süreleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

Ebeveyn ve çocuk anketleri birbirinden bağımsız olarak ve mahalle bazında en çok verilen cevaplar esas alınarak değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonuçları aşağıda özetlenmektedir.

Tablo 8. Esenler Mahallesi Anket Sonuçları

ESENLER MAHALLESİ

Çocuk anketleri

- Çocuklar çok büyük oranda (38 kişi) parklardaki oyun elemanlarını "hiç yeterli değil" olarak tanımlamaktalar.
- Oyun elemanlarından en çok salıncak ile kaydırağı seviyorlar. Parkta en çok kum ebesi, maç-top, askercilik ve saklambaç oynuyorlar.
- Parkta tek başlarına ya da kardeşleriyle birlikte geliyorlar.
- Çocuklar parkta, her zaman (19 kişi) ve bazen (23 kişi) arkadaşlarıyla birlikte oynuyorlar.
- Parktaki yerlerin çamur ve kirli olmasından, oyun elemanlarının kırık olmasından ve köpeklerden şikayetçiler.
- Bu parkta evlerine yakın olduğu için geliyorlar.
- Bu parkta; futbol sahası, zıp zıp, kum havuzu, gondol, dönme dolap ve daha büyük kaydırak istiyorlar.

Ebeveyn anketleri

- Ebeveynler, parktaki oyun elemanlarının yeterliği konusunda; (28 kişi) "hiç yeterli değil", (26 kişi) "hiç güvenli değil" derken; 29 kişi oyun elemanlarının bakım ve temizliği için "hiç yeterli değil" demektedir.
- Oyun alanları için 23 kişi "hiç güvenli değil", 27 kişi bakım-temizliği "hiç yeterli değil" demektedir. Ayrıca parklar donatılar açısından da "hiç yeterli değil" (24 kişi) olarak değerlendirilmektedir.
- Ebeveynlere göre çocukları "yeterince" ve "bazen" kendi arkadaşlarıyla parkta oynuyorlar. Ebeveynler ise diğer ebeveynler ile "bazen" (12 kişi) tanışıp, sohbet ederken, hiç sohbet etmediklerini (10 kişi) söyleyenler de bulunmaktadır.
- Ebeveynler bu parkı "evlerine yakın" olduğu için tercih ediyorlar.

Ebeveynlerin parkla ilgili görüşleri

- Oyuncakların yenilenmesi, daha çok oyuncak olması (örn. oyun evleri, kale, salıncak).
- Oyun elemanlarının standartlara uygun olması, demir değil plastik olmaları.
- Zeminin kum ya da çim olması.
- Parkta ağaçlandırma yapılması.
- Parkta bank-masa, çöp tenekesi konması.
- Güvenliğin sağlanması, yeterli aydınlatma yapılması ve parkın etrafının çevrilmesi.
- Parkta tuvalet ve çeşme konması.
- Köpeklerin parka girmesinin engellenmesi.
- Bazı ebeveynlere göre parktaki her şeyin değişmesi gerekmektedir.

Tablo 9. Cevatpaşa Mahallesi, Anket Sonuçları

CEVATPAŞA MAHALLESİ

Çocuk anketleri

- Çocuklara göre parktaki çocuk oyun elemanları "yeterli" (14 kişi) ya da "bazı eksikleri var" (15 kişi).
- Çocuklar en çok kaydırak (16 kişi) ve salıncak (11 kişi) seviyor. Parkta en çok kaydırak, kovalamaca, saklambaç ve evcilik oynuyorlar.
- Parkta anne ve babalarıyla geliyorlar.
- Çocuklar parkta "her zaman" (17 kişi) ve "bazen" (13 kişi) arkadaşlarıyla birlikte oynuyorlar.
- Parkta salıncakların az olması, yerlerin kırıltı olması ve oyuncakların bozuk olmasından şikayetçiler.
- Bu parkta evlerine veya okullarına yakın olduğu için geliyorlar.
- Zıp zıp, daha çok salıncak ve kaydırak, kum havuzu, balerin, dönme dolap, yarış arabası, tren, gondol, oyuncak at ve futbol/basketbol sahası istiyorlar.

Ebeveyn anketleri

- Ebeveynlere göre parktaki çocuk oyun elemanlarının "birçok eksikliği var" (9 kişi) ya da "hiç yeterli değil" (5 kişi). Bununla birlikte oyun elemanlarını "yeterli" (5 kişi) bulan ebeveynler de var.
- 6 kişi oyun elemanlarının bakım ve temizliğini "hiç yeterli değil", 6 kişi "bazı eksikleri var" ve 6 kişi de "yeterli" olarak tanımlamakta. Oyun alanlarının bakım-temizliği için 9 kişi "hiç yeterli değil" değerlendirmesi yapmış.
- Ebeveynler oyun elemanlarını (11 kişi) "güvenli" bulurken, oyun alanları için (10 kişi) "hiç güvenli değil" demektedirler.
- Parklar donatılar açısından da "hiç yeterli değil" (10 kişi) olarak değerlendirilmiş.
- Ebeveynlere göre çocukları "yeterince" (8 kişi) ve "hep" (6 kişi) arkadaşlarıyla parkta oynuyorlar. Ebeveynler ise diğer ebeveynler ile "yeterince" (10 kişi) ve "bazen" (7 kişi) tanışıp, sohbet ediyorlar.
- Bu parkı tercih etme sebebi "eve yakın" olması veya "güvenli" olması.

Ebeveynlerin parkla ilgili görüşleri

- Parkın etrafı çevrilmeli (örn. tel örgü) ve yolla ilişkisi kesilmeli.
- Yeterli aydınlatma yapılmalı, gece güvenliği sağlanmalı.
- Zemin düzeltilmeli.
- Çöp tenekesi ve bank konmalı.
- Tuvalet olmalı.
- Daha fazla oyuncak (salıncak, kum havuzu) ve macera oyuncakları olmalı.
- Düzenli temizliği sağlanmalı.
- Oyun alanının üstü kapatılmalı.

Tablo 10. İsmetpaşa Mahallesi, Anket Sonuçları

İSMETPAŞA MAHALLESİ

Çocuk anketleri

- Çocuklara göre parktaki oyuncaklar "yeterli" (15 kişi) veya "bazı eksikleri var" (18 kişi).
- Çocuklar en çok salıncak (15 kişi) ve kaydırak (16) seviyorlar. Parkta en çok koşutmaca, saklambaç, top-futbol ve kaydırak ebesi oynuyorlar.
- Anneleri, kardeşleri ve ya arkadaşları ile parkta geliyorlar.
- Parkta arkadaşları var, her zaman (17 kişi) ve bazen (14 kişi) birlikte oynuyorlar.
- Parktaki yerlerin çamur ve kırıltı olmasından, oyun elemanlarının kırıltı olmasından şikayetçiler.
- Evlerine ve okula yakın olduğu için bu parkta geliyorlar.
- Kaydırakların çeşitlenmesini (ejderhali, evli, kapalı, büyük vb.), dönme dolap, daha çok oyuncak, futbol sahası, sallanan at, zıp zıp istiyorlar.

Ebeveyn anketleri

- Ebeveynlere göre parktaki oyun elemanlarının (9 kişi) "bazı eksikleri var" veya (7 kişi) "birçok eksikliği var".
- 10 kişi oyun elemanlarının güvenliği için "idare eder" derken, 7 kişi "güvenli" olarak tanımlamaktadır. Ayrıca oyun alanları da güvenlik açısından (10 kişi) "güvenli" bulunmaktadır.
- 8 kişi oyun elemanlarının bakım ve temizliğini "yeterli" bulurken, 8 kişi de "bazı eksikleri" olduğunu söylemektedir.
- Oyun alanının bakım-temizliğini 14 kişi "bazı eksikleri var" şeklinde değerlendirmektedir.
- Parklar donatılar açısından "bazı eksikleri var" (7 kişi) ve "birçok eksikliği var" (7 kişi) olarak değerlendirilmektedir.
- Ebeveynlere göre çocuklar "yeterince" (10 kişi) arkadaşlarıyla parkta oynuyorlar. Ebeveynler ise diğer ebeveynler ile "yeterince" (7 kişi) ve "her zaman" (6 kişi) tanışıp, sohbet ediyorlar.
- Parkı tercih etme sebebi "eve yakın" veya "okula/kursa yakın" olması.

Ebeveynlerin parkla ilgili görüşleri

- Yeni, sağlam ve daha çok oyuncağın olmalı.
- Çocukları ve hayal güçlerini geliştirecek oyuncaklar, farklı oyuncaklar olmalı.
- 2 yaşındaki çocuklar için tasarlanmış oyun elemanları olmalı.
- Bank, çöp tenekesi, aydınlatma olmalı.
- Yerler kum ve çim olmalı. Kaliteli kum kullanılmalı.
- Oyun elemanları ve parkın rutin temizliği yapılmalı.

Tablo 11. Barbaros Mahallesi, Anket Sonuçları

BARBAROS MAHALLESİ

Çocuk anketleri

- Çocuklar parktaki oyuncakları "yeterli" (26 kişi) bulmakta ya da "bazı eksikleri var" (26 kişi) şeklinde tanımlamaktalar.
- Çocuklar en çok salıncak (32 kişi) ve kaydırak (24) seviyorlar. Parkta koşturmaca, saklambaç, top ve evcilik oynuyorlar.
- Anneleri veya arkadaşları ile parka geliyorlar.
- Çocukların parkta arkadaşları var. Her zaman (17 kişi) ve bazen (50 kişi) birlikte oynuyorlar.
- Parktaki yerlerin çamur ve kirli olmasından, oyun elemanlarının kırık olmasından şikayetçiler.
- "Evlerine yakın" olduğu için veya "anneleri buraya getirdiği" için bu parka geliyorlar.
- Dönme dolap, gondol, salıncak, daha büyük kaydırak, dönen atlar ve kum havuzu istiyorlar.

Ebeveyn anketleri

- Ebeveynlere göre parktaki oyun elemanları (14 kişi) "hiç yeterli değil", oyun elemanlarının (12 kişi) "bazı eksikleri var" ya da (12 kişi) "birçok eksiki var".
- Oyun elemanları (10 kişi) "hiç güvenli değil", (12 kişi) "güvenli değil" ya da (12 kişi) "idare eder" şeklinde tanımlanmaktadır.
- 17 kişi oyun elemanlarının bakım ve temizliğini "birçok eksiki var", 15 kişi "hiç yeterli değil" ve 11 kişi de "bazı eksikleri" var şeklinde değerlendirmektedir.
- Oyun alanlarının güvenliğini 23 kişi "çok yeterli" bulurken, 10 kişi "hiç yeterli değil" demektedir.
- Oyun alanının bakım-temizliğini 15 kişi "bazı eksikleri var", 14 kişi "hiç yeterli değil", 10 kişi "birçok eksiki var" şeklinde değerlendirmiştir.
- Parktaki donatıları 20 kişi "hiç yeterli değil", 11 kişi "bazı eksikleri var" 8 kişi "birçok eksiki var" olarak değerlendirilmiştir.
- Ebeveynlere göre çocuklar "yeterince" (21 kişi) ve "bazen" (14 kişi) arkadaşlarıyla parkta oynuyorlar. Ebeveynler ise diğer ebeveynler ile "yeterince" (25 kişi) ve "bazen" (12 kişi) tanışıp, sohbet ediyorlar.
- Parkı tercih etme sebebi "eve yakın" olması.

Ebeveynlerin parkla ilgili görüşleri

- Parklarda düzenli bakım-onarım ve temizlik yapılmalı.
- Daha çok ve çeşitli oyuncak olmalı, oyuncaklarda yenilik olmalı. Kaydırak ve salıncak sayısı artırılmalı.
- Oyuncaklar güvenli olmalı, demir yerine plastik oyuncak olmalı.
- Çocuğun yaşına uygun oyuncaklar olmalı.
- Zeminde kum ve çim olmalı.
- Aydınlatma iyi yapılmalı, küçük boy aydınlatma elemanları kullanılmalı.
- Güvenlik sağlanmalı, parkta bekçi olmalı.
- Çeşme olmalı.
- Bank-masa ve çöp kutusu olmalı.
- Parkın üstünde korunak olmalı ve etrafı tel örgü ile çevrilmeli.
- Parktaki her şey değişmeli.

Kent genelinde çocuk oyun elemanları ve oyun alanları genel olarak "yeterli", "bazı eksikleri var" şeklinde değerlendirilmekle birlikte, Esenler Mahallesi'nde "hiç yeterli değil" vurgusu öne çıkmaktadır. Genel olarak tüm mahallelerde, çocuk oyun elemanlarının çeşit olarak yetersizliği, bozuk ve kırık olmaları, zemin düzenlenmesinin olmaması, genel bakım ve temizliğin yetersiz olması, yeterli donatının olmaması öne çıkan sorunlar olarak görülmektedir. Çocuk oyun alanının "eve yakın" olması kullanımındaki en önemli unsurdur. Bu nedenle konut alanlarında erişilebilirlik önemli bir kriter olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca çocuk oyun alanlarının, bu amaca göre tasarlanmamış olsalar dahi, çocukların sosyalleşmelerini sağladığı tespit edilmektedir. Kaydırak ve salıncak çocukların en sevdikleri oyuncak olmasına rağmen (bu başka bir

seçenekleri olmadığı için mi? sorusunu sordurmaktadır) kovalamaca, saklambaç, kum ebesi, evcilik gibi grup halinde oynan oyunların en çok oynanan oyunlar olarak sayıldığı görülmektedir.

Anket sonuçlarından yola çıkarak aşağıdaki düzenlemelerin yapılması önerilmektedir;

- ocuk oyun elemanlarının çeşitlendirilmesi, sayısının artırılması,
- Farklı yaşı gruplarına (0-2 yaşı, 3-6 yaşı, 6-10 yaşı gibi) uygun ocuk oyun elemanları seçilmesi,
- ocuk oyun elemanlarının standartlara uygun ve güvenli hale getirilmesi,
- Zeminin düzenlenmesi ve uygun malzeme kullanılması,
- Oyun alanında bank-masa, çöp kutusu, tuvalet, eşıme gibi donatıların bulunması,
- ocuk oyun elemanlarının ve parkın rutin temizlik ve bakım-onarımının sağlanması,
- Oyun alanlarında gece ve gündüz güvenliğin sağlanması, yeterli aydınlatmanın olması, oyun alanının etrafının evrilmesi,
- Oyun alanının stnnde, güneşten ve yağmurdan korumak için, koranak olması,
- Ağaçlandırma yapılması,
- 6 yaşı üstü için fiziksel aktivite ihtiyaına yönelik spor, oyun sahası yapılması,

5. ÇANAKKALE KENTİ ÇOCUK OYUN ALANLARI EYLEM PLANI

Yapılan saha çalışması ve analizler sonucunda dört temel sorunun ortaya çıktığı görülmektedir. Bu sorunların çözümüne yönelik dört temel politika tanımlanmıştır;

- (1) Kentte ocuk oyun alanı yeterli olmayan bölgeler tespit edilmiştir. Esenler ve Cevatpaşa Mahallelerinde kişi başına düşen ocuk oyun alanının yeterli olmadığı saptanmıştır. Erişebilirlik kriteri dikkate alındığında Esenler ve Barbaros mahallelerinin yeni gelişen bölgelerinde oyun alanı ihtiyaı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kent merkezinde bulunan mahallelerde ocuk oyun alanı sayısı çok sınırlıdır. Bu nedenle Cevatpaşa Mahallesinde alansal olarak büyüme imkanı olan oyun alanları genişletilerek; Esenler ve Barbaros mahallelerinde ise gelişen konut alanlarında yeni oyun alanları tasarlayarak kişi başına düşen ocuk oyun alanı miktarı artırılmalıdır. Fevzipaşa, Namık Kemal ve Kemalpaşa Mahallelerinde ise mevcut oyun alanlarının kapasiteleri artırılmalıdır. Diğer yandan bazı oyun alanlarının yeterli aktivite imkanı sağlamaya elverişli büyüklükte olmadıkları görülmüştür. Bu nedenle 250 m²'den kkk olan oyun alanlarının büyütülmesi, eğer mümkün olmuyorsa kaldırılmaları önerilmektedir. Bu nedenlerle *“mekansal yeterliğin sağlanması”* temel bir politika olarak saptanmıştır.
- (2) Saha alışması sonuçları oyun alanlarının nitelik olarak son derece yetersiz olduğunu göstermektedir. Kent genelinde tüm oyun alanları benzer oyun elemanları içermektedir. Oyun elemanlarının çeşitlenmesi ve farklı yaşı gruplarına uygun tasarlanması gerekmektedir. Kent bütününde mekansal bir kademelenme yaratılarak -mahalle parkı, semt parkı gibi- farklı kademedeki parklara farklı işlevler verilebilir. Özellikle tuvalet, eşıme gibi hijyen ve rutin temizlik konusunda sık kontrol edilmesi gereken donatılar öncelikli olarak mahalle parklarına konabilir. Çocukların evlerinden çıkarak birkaç dakikada ulaşabilecekleri semt parkları ise çeşitlilik taşımakla birlikte daha kkk alanlara sahip ve standart donatının olduğu ocuk oyun alanları olarak tasarlanabilir. Bu değerlendirmeler sonucunda *“ocuk oyun alanları arasında mekansal ve işlevsel kademelenme olması”* ikinci temel politika olarak önerilmiştir.
- (3) Oyun alanlarının ve oyun elemanlarının birbirinin aynı olması çocukların oyun alanlarından yeterince faydalanamamalarına neden olmaktadır. Oyun elemanlarının çeşitlenerek, farklı yaşı gruplarına hatta cinsiyete göre tasarlanması, çocukları birlikte oynamaya teşvik etmesi gerekmektedir. Mahalle parkları bu amaçlara yönelik özel gösteri, tasarım ve oyunlar için farklı planlanabilir. *“Oyun alanları çocukların yaratıcılıklarını artıracak ve sosyalleşmelerini sağlayacak şekilde tasarlanması”* nc temel politika olarak tanımlanmıştır.
- (4) Kent genelinde oyun elemanları ve zeminde standartlara uygun malzemenin kullanılmadığı oyun alanları bulunmaktadır. Tüm parkların en kötüden başlanarak kısa sürede yenilenmesi önerilmiştir. Ebeveynler tarafından talep edilen bank, tuvalet, eşıme ve aydınlatma birçok donatı ihtiyaı tespit edilmiştir. Ayrıca, oyun alanlarının etrafının çevrilmesi, uygun peyzajın yapılması, çöp konteynerlerinin kaldırılması, trafolar için önem alınması gerekmektedir. ocuk oyun alanlarının rutin bakım-onarımının ve temizliğinin yapılması saha çalışmasında en çok ne çıkan konu başlığı olmuştur. *“ocuk oyun alanları ve elemanlarının standartlara uygun, güvenli hale getirilmesi”* dördüncü temel politika olarak tanımlanmıştır.

Aşağıda temel politikaların, hedef ve faaliyetlerin tanımlandığı Eylem Planı görülmektedir. Her bir faaliyet için sorumlu birimler, paydaş birimler ve faaliyetin tamamlanacağı sreler Park ve Bahçeler Müdürlüğü ile birlikte belirlenmiştir.

ÇANAKKALE KENTİ ÇOCUK OYUN ALANLARI EYLEM PLANI

AMAÇ		Çanakkale kentindeki çocuk oyun alanlarının, çocukların fiziksel, sosyal gelişimine katkı sağlayacak ve yaratıcılıklarını artıracak şekilde geliştirilmesi; sağlıklı, güvenli ve erişilebilir çocuk oyun alanlarının oluşturulması.				
TEMEL POLİTİKA		Mekansal yeterliğin sağlanması				
Hedef	Faaliyet	Sorumlu Birim	Paydaş Birim	Park No:	BÜTÇE YILI	ÖDENEK MİKTARI
Kişî başına düşen çocuk oyun alanı miktarının artırılması	Esenler ve Cevatpaşa mahallelerinde, yürümeye imkanı olan çocuk oyun alanlarının mekansal olarak büyütülmesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	8 alanda daha oyun alanı planlanıyor	2010-2014	
Her konutun yürümeye mesafesinde en az bir çocuk oyun alanına erişilebilmesi (200-400 m)	Esenler, Barbaros ve İsmetpaşa Mahallelerinin dış çevrelerinde yeni oyun alanlarının yapılması	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	alan araştırma ve projelendirme çalışmaları başlatıldı	2010-2012	
Her mahalle için yeterli sayıda çocuk oyun alanı ayrılması	Kemalpaşa, Fevzipaşa ve Namık Kemal Mahallelerindeki yeni oyun alanı yeri tespit edilmesi, eğer uygun alan bulunamazsa mevcut çocuk oyun alanlarının tüm mahalleye hizmet ettiği göz önüne alınarak büyütülmesi	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	projelendirme ve fiyat araştırma çalışmaları tamamlanmak üzere		
Çocuk oyun alanlarının optimum büyüklükte tasarlanması	250 m ² 'den küçük çocuk oyun alanlarının genişletilmesi, mümkün olamıyorsa kaldırılmaları	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	19 ve 32 nolu parklar	2010	
TEMEL POLİTİKA		Çocuk oyun alanlarında mekansal ve işlevsel kademelenmenin olması				
Hedef	Faaliyet	Sorumlu Birim	Paydaş Birim	Park No:	BÜTÇE YILI	ÖDENEK MİKTARI
Mahalle parkı/semt parkı gibi farklı büyüklükte çocuk oyun alanlarının tasarlanması	Esenler, Cevatpaşa, İsmetpaşa ve Barbaros Mahallelerinde tüm mahalleye hizmet veren mahalle parklarının tasarlanması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü		2 ve 20 nolu parklar	2011	
Farklı büyüklükteki alanların farklı temalar, farklı oyun elemanları içermesi	Mahalle parklarının, semt parklarından farklı tema ve işlevlere sahip parklar olarak tasarlanması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü		75. Yıl Parkı, Özgürlük Parkı, 500. Yıl Parkı ve Halk Bahçesi	2009-2011	

TEMEL POLİTİKA	Çocuk oyun alanlarında mekansal ve işlevsel kademelenmenin olması				
	Yogun kullanılan çocuk oyun alanlarının tespit edilmesi	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	6.12.13.14.20.21.26.27.33. 37.42.43.44.46.59.60.62.75 no.lu parklar	2009
TEMEL POLİTİKA	Çocuk oyun alanlarının, çocukların yaratıcılıklarını artıracak ve sosyalleşmelerini sağlayacak şekilde tasarlanması				
	Hedef	Faaliyet	Sorumlu Birim	Paydaş Birim	Park No: BÜTÇE YILI ÖDENEK MİKTARI
Çocuk oyun alanlarının farklı aktiviteler içerecek şekilde tasarlanması	Oyun elemanlarının çeşitlendirilmesi	Bazı alanlarda macera tipi çocuk oyun alanı tasarlanması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	75. Yıl Parkı	
		Hem malzeme hem de içerik açısından oyun elemanlarının çeşitlendirilmesi	Park ve Bahçeler Sorumluluğu		
		Çocukların eski oyun alanları öğrenimleri, kültürel mirası sahip çıkabilmeleri için yeni alanların ve faaliyetlerin düzenlenmesi	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	Özel Kalem Sorumluluğu	
		Ebeveyn kontrolü olması gereken ve gerekmeden aktivitelerin ayrılması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	ÇOMÜ	
Oyun elemanlarının çocukların yaş gruplarına göre (örn. 0-3 yaş ve 3-6 yaş gibi) ayrılması	Oyun elemanlarının çocukların yaş gruplarına göre (örn. 0-3 yaş ve 3-6 yaş gibi) ayrılması	Yaşa ve cinsiyete göre oyun elemanlarının farklılaşması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu		
		6 yaş üstü için oyun alanlarının tasarlanması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	Özgürçük Parkı	2009
		Sporif aktiviteler için ayrı mekân tasarlanması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	Belediye Spor Kulübü ve Amatör Spor Kulüpleri	
TEMEL POLİTİKA	Çocuk oyun alanlarının ve elemanlarının standartlara uygun, güvenli hale getirilmesi				
	Hedef	Faaliyet	Sorumlu Birim	Paydaş Birim	Park No: BÜTÇE YILI ÖDENEK MİKTARI
Standartlara uygun malzeme kullanılması ve monte edilmesi için oyun elemanlarının değiştirilmesi	Standartlara uygun malzeme kullanılması ve monte edilmesi için oyun elemanlarının değiştirilmesi	Demir kullanılan oyun elemanlarının öncelikli olarak kaldırılması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu	Fen İşleri Sorumluluğu	1.4.7.15.16.19.20.22.32.33. 38.41.42.45.48.49.50.53.54 .66.68 no.lu parklar
		Polyester çocuk oyun alanlarının aşınmış olarak değiştirilmesi	Park ve Bahçeler Sorumluluğu		2.3.5.11.24.26.34.35.36.46. 55.56.58.59.60.61.62.63.64 .65 no.lu parklar
		Oyun elemanlarında standartlara uygun malzeme kullanılması	Park ve Bahçeler Sorumluluğu		2010-2011
					2010-2014
					180,000.00
					tüm zaman

	Yükseklik, parmaklık genişlikleri, salıncakların birbirlerine olan mesafesi vb. standartlara uyulması ve düzenli kontrolün yapılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			tüm zaman	
	Kaydırakların, salıncakların zeminden yüksekliği, oyuncaklar arası mesafe gibi standartlara uyulması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü		18 ve 28 nolu parklarda yeniden montaj ve tamirat	2010	
Zemin düzenlemelerinin standartlara uygun hale getirilmesi	Zemin için uygun malzeme belirlenerek, uygulanması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Fen İşleri Müdürlüğü		tüm zaman	
	Zeminde yağmur suyunu uzaklaştıran düzenlemeler yapılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü			
	Zeminde kullanılan malzemenin düzenli bakımının yapılarak, hijyen ve güvenlik koşullarının sağlanması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			tüm zaman	20.000.00
Oyun alanlarının güvenli hale getirilmesi	Trafik için uygun olduğu parklar öncelikli olarak, oyun alanlarının etrafının uygun sınırlayıcılar ile çevrilmesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü		3,5,8,9,24,28,34,35,40,41,42,52,61 nolu parklar	2011-2014	
	Gece aydınlatmasının sağlanması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	UEDAŞ		2011-2014	
	Oyun alanı yakınındaki trafiklerin çevresine güvenlik önlemleri alınması	UEDAŞ	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü	5,8,9,12,14,16,20,24,26,37,53,54 nolu parklar	2011-2014	
Donatıların geliştirilmesi	Çöp kutuları monte edilmesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Temizlik İşleri Müdürlüğü			
	Aydınlatma elemanlarının çoğaltılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Fen İşleri Müdürlüğü		2011-2014	
	Ebeveynler için oturma mkanları düzenlenmesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			2010-2014	
	Mahalle parklarına tuvalet konulması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü			
	Mahalle parklarına çesme konulması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü			
	Düzenli bakım-onarım yapılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			tüm zaman	
Düzenli bakım-onarım ve temizliğin sağlanması	Düzenli temizliğin yapılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			tüm zaman	
	Eskiye, yıpranan ve bozulmuş oyun elemanlarının kaldırılması ya da değiştirilmesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			tüm zaman	
	Çocuk alanları yanındaki çöp konteynerlerinin kaldırılması	Temizlik İşleri Müdürlüğü	Park ve Bahçeler Müdürlüğü		2010	

TEMEL POLİTİKA	Çocuk oyun alanlarının ve elemanlarının standartlara uygun, güvenli hale getirilmesi					
	Yeşil alan düzenlemelerinin yapılması	Güneş, yağmur, rüzgar gibi iklim koşullarından koruyacak konforun sağlanması (karnelya vb)	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			
Engelli çocuklara yönelik düzenlemeler yapılması	Güvenlik, görüş ve kontrolü engellemeyecek biçimde yeşillendirme, ağaçlandırmaya yapılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü			tüm zaman	
	Çocukların doğayı tanımasını ve iç içe olmalarını sağlayacak bitki ve ağaç türlerinin çoğaltılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü				
	Engelli çocuklara yönelik oyun alanlarının tasarımı konusunda bir ön çalışma yapılması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Kent Konseyi-Engelli Meclisi ÇOMÜ		2010	
	Öncelikli olarak mahalle parklarında engelli çocuklara yönelik standartlara uygun oyun elemanlarının yerleştirilmesi	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Kent Konseyi-Engelli Meclisi ÇOMÜ			
	Engelli çocuklar için oyun alanlarının kaynaştırıcı ve sosyalleştirici olmasının sağlanması	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Kent Konseyi-Engelli Meclisi ÇOMÜ			

KAYNAKLAR

- Akköller, A.T., 2008. Oyun Alanları Güvenlik Standartlarının Araştırılması ve Nenehatun Parkı Örneğinde İrdelenmesi, Selçuk Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Anonim¹, Ulusal Çocuk Çevre Sağlığı Taslak Eylem Planı, UÇÇSEP, Sağlık Bakanlığı, 2004 (www.saglik.gov.tr/extras/birimler/temel/uccsephaz.doc, 10.11.2009 tarihinde erişildi)
- Anonim², TSE EN 1176, Çocuk Oyun Alanları Standardı
- Anonim³, Public Playground Safety Handbook, U.S.Consumer Product Safety Commission (CPSC), (Çocuk Oyun Alanları Güvenlik El Kitabı, Tüketici Ürün Güvenlik Komisyonu) (<http://www.cpsc.gov/cpscpub/pubs/325.pdf>, 3.12.2009 tarihinde erişildi)
- Anonim⁴, Public Playground Safety Checklist, (www.cpsc.gov/cpscpub/pubs/327.html, 3.12.2009 tarihinde erişildi)
- Bakan, K. ve Konuk, G., 1987, Türkiye'de Kentsel Dış Mekanların Düzenlenmesi, Tübitak Yapı Araştırma Enstitüsü.
- Chamberlin, A.O., 1998. Toplu Konut Alanları İle Kent Parkları İçerisindeki Çocuk Oyun Alanlarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cole-Hamilton, I., Harrop, A. and Street C., 2001. The Value Of Children's Play And Play Provision: A Systematic Review Of The Literature, The Planning and Location of Play Provision in England: A Literature Review, New Policy Institute, United Kingdom.
- Çanakkale Belediyesi, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı
- Çanakkale Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, kişisel görüşme
- Çetiner, A., 1991. Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Baskı Atölyesi (ikinci baskı).
- Demiriz, S. ve diğerleri, 2003. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı Ve Donanım, Anı Yayıncılık, Ankara
- Dinç, H., 1993. Çocuk Oyun İşlevi ve Öğeleri, İstanbul Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Fakültesi Peyzaj Planlama Bölümü, İstanbul.
- Emür, S. H., Onsekiz, D., 2007. Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık Ve Yeşil Alanların Önemi'- Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı : 22 Yıl : 2007/1 (367-396 s.)
- Fjortoft, I. and Sageie, J., 2000. The Natural Environment as a Playground for Children Landscape Description and Analyses of a Natural Playscape. Landscape and Urban Planning, Vol.: 48, s.83-97. Norway.
- Francis, M. and Lorenzo, R., 2002. Seven Realms Of Children's Participation, Journal of Environmental Psychology, Vol. 22, p.157-169, 2002, Elsevier Science Ltd
- Friedberg, M.P., 1982. Juvenile Play Areas, Chapter Seven, Handbook of Speciality Elements in Architecture. (ed. Alpern, A.), McGraw-Hill Book Company.
- Güneş, S., 1995. Ankara Kenti Çocuk Oyun Alanları Elemanlarının İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik (2.9.1999 tarihli ve 23804 sayılı Resmi Gazete ve EK- 1 Kentsel, Sosyal ve Teknik Alt Yapı)
- Karsten, L., 2003. Children's Use of Public Space, The Gendered World of the Playground, Norwegian Centre for Child Research, Published by <http://www.sagepublications.com>, (<http://chd.sagepub.com>, 2008)
- Kellekçi, Ö. L., Berköz, L., 2006. Konut Ve Çevresel Kalite Memnuniyetini Yükselten Faktörler, İTÜ Dergisi, mimarlık, planlama, tasarım, Cilt:5, Sayı:2, Kısım:1, 165-176, Eylül 2006
- Midilli, O., 2009. Çocuk Oyun Alanları Nasıl Olmalı? (web adresi <http://osman.midilli.com/2009/04/25/cocuk-oyun-alanlari-nasil-olmalı/>, erişim tarihi 10 Kasım 2009)
- Mott ve diğerleri, 1997; Safety of Surfaces and Equipment for Children in Playgrounds, Lancet, Vol.:349, s. 1874-1876, United Kingdom.
- Öymen Gür, Ş., ve Zorlu, T., 2002. Çocuk Mekanları, YEM Yayınları.
- Roderick, L. M. (Editor), 2004. The Ergonomics of Children in Playground Equipment Safety. Journal of Safety Research, Vol.: 35, S. 249-254. USA.
- Tabak, H.N., 2007. Ankara İlindeki Farklı Sosyo-Ekonomik Çevredeki 6-10 Yaş Arası Çocukların Oynamak İçin Seçtikleri Alanların İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Türkoğlu, H., 1997. Residents' satisfaction of housing environments: the case of Istanbul, Turkey, Landscape and Urban Planning, 39, 55-67
- White, R. and Stoecklin, V.L., 1998. Children's Outdoor Play & Learning Environments:Returning to Nature. Early Childhood New, White Hutchinson Leisure & Learning Group
- Woolley, H., 2006. Freedom of the City: Contemporary Issues and Policy Influences on Children and Young People's Use of Public Open Space in England, Children's Geographies, Vol. 4, No. 1, 45-59, April 2006
- Yıldızci, A.C. 1982. Açık Alan, Kentsel Doku ve Yeşil Doku Kavramları-Kentsel Peyzaj, Planlama, Doçentlik Tezi (Yayınlanmamış), İTÜ, İstanbul, 1982.
- Yılmaz, S. ve Bulut, Z., 2003. Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanlarının Yeri ve Önemi: Erzurum Örneği, Milli Eğitim Dergisi, sayı 158, bahar 2003.

KONTROL LİSTESİ

Çocuk oyun alanının fiziksel özelliklerini tespit etmek amacıyla doldurulacaktır.

Çocuk Oyun Alanı No:
 Mahalle :
 Parkın ismi :

Kontrol listesinin doldurulduğu tarih ve saat

Şu an çocuk parkında kaç çocuk var

Şu an parkta kaç yetişkin var.....

1- Çocuk parkında hangi oyun elemanları var?

0-3 yaş ☐ 3-6 yaş ☐ Tırmanma ☐ Kum ☐ Diğer.....
 kaydırak kaydırak havuzu
 0-3 yaş ☐ 3-6 yaş ☐ Tahtiravalli ☐ Tünel ☐
 salıncak salıncak

2- Oyun elemanlarında kullanılan malzeme nedir?

Polietilen ☐ Demir ☐ Ahşap ☐ Fiberglas ☐ Diğer.....

3- Zeminde kullanılan malzeme nedir?

Kum ☐ Çakıl ☐ Toprak ☐ Diğer.....

4- Parkta yeşil alan, ağaç var mı?

Var, ☐ Yeterli ☐ Bazı ☐ Çok ☐ Yeşil ☐
 oldukça yeterli eksikler var yetersiz alan yok

5- Parkta bank, çöp kutusu gibi donatılar mevcut mu?

Var, ☐ Yeterli ☐ Bazı ☐ Çok ☐ Yok ☐
 oldukça yeterli eksikler var yetersiz

6- Çevresinde trafik yolu var mı ?

Çok ☐ Orta ☐ Az ☐ Yok ☐
 yoğun yoğun yoğun

7- Parkın etrafı çevrili mi?

Evet, ☐ Evet, ☐ Evet, ☐ Evet, ☐ Hayır ☐
 ahşap çit bitkisel çit yeşil alan diğer

KONTROL LİSTESİ

Çocuk oyun alanının fiziksel özelliklerini tespit etmek amacıyla doldurulacaktır.

Çocuk Oyun Alanı No :

8- Parkın ve oyun elemanlarının bakım ve temizliği yeterli mi?

Çok yeterli ☐ Yeterli ☐ Bazı eksikler var ☐ Birçok eksikliği var ☐ Hiç yeterli değil ☐

9- Parça kırık ya da kullanılmaz durumda olan oyun elemanı var mı?

Var, tamamı kullanılmaz durumda ☐ Var, bazıları kullanılmaz durumda ☐ İdare eder ☐ Yok, ama bazı eksikler var ☐ Yok ☐

10- Parktaki donatılarda yanlış kullanıma ya da vandalizme (birilerinin zarar vermesi) dayalı eskime, bozulma, kırılma vb. var mı?

Var, tamamı kullanılmaz durumda ☐ Var, bazıları kullanılmaz durumda ☐ İdare eder ☐ Yok, ama bazı eksikler var ☐ Yok ☐

9- Parkta/park yakınında ebeveynlerin oturacağı mekan var mı? (bank, kafe gibi)

Var, oldukça yeterli ☐ Yeterli ☐ Bazı eksikler var ☐ Çok yetersiz ☐ Yok ☐

10- Parkta engelli çocuklara ya da ebeveyne yönelik düzenleme yapılmış mı?

Var, oldukça yeterli ☐ Yeterli ☐ Bazı eksikler var ☐ Çok yetersiz ☐ Yok ☐

11- Eklemek istedikleriniz :

ÇANAKKALE KENT KONSEYİ – ÇOCUK OYUN ALANLARI ÇALIŞMA GRUBU

ÇOCUK ANKET FÖYÜ

Çocuk oyun alanını kullanan 4-6 yaş arası çocuklarla yapılacaktır.

Çocuk Oyun Alanı No:.....

Anket No:

Yaşınız.....
 Cinsiyetiniz.....
 Kreşe ya da anaokuluna gidiyor musunuz?.....

1- Bu oyun alanına ne sıklıkta gelirsiniz?

Hergün ☐ Haftada ☐ Haftada ☐ Ayda ☐ Birkaç ☐
 birkaç bir birkaç ayda bir

2- Oyun alanına ne zaman gelirsiniz?

Sabah ☐ Öğlen ☐ Öğleden ☐ Akşam ☐ Hafta ☐
 sonra sonu

3- Parktaki oyuncaklar (oyun elemanları) sizce yeterli mi?

Çok ☐ Yeterli ☐ Bazı ☐ Birçok ☐ Hiç ☐
 yeterli eksikler var eksigi var yeterli değil

4- En çok hangi oyuncakta oynamayı seviyorsunuz?

Salıncak ☐ Kaydırak ☐ Macera ☐ Kum ☐ Diğer.....

5- Parkta en çok hangi oyunu oynuyorsun?.....

5- Parka kiminle geliyorsunuz?

Anne ☐ Baba ☐ Kardeş ☐ Kendim ☐ Diğer.....

7- Parkta arkadaşların var mı? Onlarla oynuyor musunuz?

Evet var, ☐ Evet var, ☐ Evet var, ☐ Hayır yok ☐ Hayır ☐
 her zaman oynuyoruz bazen oynuyoruz ama oynamıyoruz ama bazen diğer çocuklarla oynuyorum arkadaşım yok

8 – Bu parkın en çok nesini seviyorsun?.....

9- Bu parkta hoşuna gitmeyen şeyler var mı?.....

10- Neden bu parka geliyorsun?.....

11- Bu parkta olmasını istediğin başka şeyler var mı?.....

İrtibat Numaraları :

Filiz Mutay, Çanakkale Kent Konseyi, 286.2124639

Yrd.Doç.Dr. Arzu Başaran Uysal, ÇOMÜ, 286.2180018/2282

CANAKKALE KENT KONSEYİ – COÇUK OYUN ALANLARI CALISMA GRUBU

EBEVEYN ANKET FÖYÜ

Çocuk oyun alanını kullanan 0-6 yaş arası çocuklara refakat eden kişilerle (anne, baba, bakıcı, anneanne vb.) yapılacaktır.

Çocuk Oyun Alanı No:.....

Anket No:

KİŞİSEL BİLGİLER:

Kaç yıldır Çanakkale’de oturuyorsunuz?.....
Hangi semtte/sokakta oturuyorsunuz?.....
Kaç yıldır bu semtte oturuyorsunuz?.....
Yaşınız.....
Cinsiyetiniz.....
İşiniz.....
Öğrenim durumunuz.....
Hanenizin aylık geliri.....
Çocuğunuzun yaşı.....
Çocuğunuzun cinsiyeti.....
Çocukla yakınlık ilişkiniz.....

1- Bu oyun alanına ne sıklıkta gelirsiniz?

Hergün ☐ Haftada birkaç ☐ Haftada bir ☐ Ayda birkaç ☐ Birkaç ayda bir ☐

2- Oyun alanına genellikle günün hangi saatlerinde gelirsiniz?

Sabah ☐ Öğlen ☐ Öğleden sonra ☐ Akşam ☐ Hafta sonu ☐

3- Oyun alanına geldiğinizde ne kadar süre kalırsınız?

½ saatten az ☐ ½ -1 saat ☐ 1-2 saat ☐ 2-3 saat ☐ 3 saatten fazla ☐

4- Oyun elemanları (parktaki oyuncaklar) sizce yeterli mi?

Çok yeterli ☐ Yeterli ☐ Bazı eksikler var ☐ Birçok eksigi var ☐ Hiç yeterli değil ☐

5-Oyun elemanları güvenli mi?

Oldukça güvenli ☐ Güvenli ☐ İdare eder ☐ Güvenli değil ☐ Hiç güvenli değil ☐

EBEVEYN ANKET FÖYÜ

Çocuk oyun alanını kullanan 0-6 yaş arası çocuklara refakat eden kişilerle (anne, baba, bakıcı, annecanne vb.) yapılacaktır.

Çocuk Oyun Alanı No:.....

Anket No:

6- Oyun elemanlarının bakım ve temizliği yeterli mi?

Çok yeterli ☐

Yeterli ☐

Bazı eksikler var ☐

Birçok eksikliği var ☐

Hiç yeterli değil ☐

7- Oyun alanının güvenliği yeterli mi?

Çok yeterli ☐

Yeterli ☐

Bazı eksikler var ☐

Birçok eksikliği var ☐

Hiç yeterli değil ☐

8- Oyun alanının bakım ve temizliği yeterli mi?

Çok yeterli ☐

Yeterli ☐

Bazı eksikler var ☐

Birçok eksikliği var ☐

Hiç yeterli değil ☐

9- Oyun alanındaki diğer donatılar (bank, aydınlatma, çöp tenekesi vb.) yeterli mi?

Çok yeterli ☐

Yeterli ☐

Bazı eksikler var ☐

Birçok eksikliği var ☐

Hiç yeterli değil ☐

10 - Çocuğunuz en çok hangi oyun elemanında oynamayı tercih ediyor?

Salıncak ☐

Kaydırak ☐

Macera ☐

Kum ☐

Diğer.....

11- Çocuğunuz bu parkta yaşlılarıyla bir araya gelip oynayabiliyor mu?

Evet, hep arkadaşları ile oynuyor ☐

Evet, yeterince ☐

Bazen ☐

Çok nadir ☐

Hayır ☐

12- Siz diğer ebeveynlerle (anne, baba vd.) tanışıp, sohbet edebiliyor musunuz?

Evet, her zaman ☐

Evet, yeterince ☐

Bazen ☐

Çok nadir ☐

Hayır ☐

13- Bu parkı tercih etme sebebiniz nedir?.....

14-Bu parkın daha iyi olması için neler yapılmasını istersiniz?.....

15-Belirtilmesini istediğiniz diğer konular.....

